

SUKUPUOLITTUNUT MURHA

Naismurha ja moraalinen paniikki Italiassa 2012-2014

Veli Andrea Airikkala

Helsingin yliopisto

sosiaalitieteiden laitos

yhteiskuntapolitiikka

Pro gradu -tutkielma

Toukokuu 2015

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Valtiotieteellinen		Laitos - Institution - Department Sosiaalitieteiden laitos	
Tekijä - Författare - Author Veli Andrea Airikkala			
Työn nimi - Arbetets titel - Title Sukupuolittunut murha – naismurha ja moraalinen paniikki Italiassa 2012-2014			
Oppiaine - Läroämne - Subject Yhteiskuntapolitiikka			
Työn laji ja ohjaaja(t) - Arbetets art och handledare - Level and instructor Simo Vehmas, Riikka Lämsä		Aika - Datum - Month and year Toukokuu 2015	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 77 liitteineen
<p>Tiivistelmä - Referat - Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan naisiin kohdistuvia murhia ja niiden uutisointia Italiassa vuosien 2012 ja 2014 välillä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, onko tarkastelujakson aikana Italiassa vallinnut moraalinen paniikki. Moraalinen paniikki viittaa tilanteeseen, jossa jokin tapahtuma tai ilmiöksi niputetut tapahtumat konstruoidaan tietoisesti tai tiedostamatta uhaksi koko yhteiskuntaa kohtaan. Tutkimuskohteena oleva uhka oli - italialaismedian termiä käyttäen - ”femminicidio”, naismurha. Sana viittaa naisen murhaamiseen hänen sukupuolensa takia. Yhteiskunnalliset reaktiot tähän uhkaan vaikuttavat kaikkiin yhteiskunnan rakenteisiin ja voivat muokata kulttuuria, lainsäädäntöä tai julkisen vallan roolia pitkäksikin aikaa, ellei pysyvästi. Tutkielma pyrkii vastaamaan joihinkin tieteellisessä keskustelussa pinnalle nousseisiin kysymyksiin, jotka seurasivat Giomin ja Tonellon (2013) tutkimusta, jossa selvitettiin tähän tutkimukseen verrattavissa olevaa ilmiötä vuosien 2006-2009 aikana. Tutkimuskysymyksenä ovat seuraavat: onko moraalinen paniikki havaittavissa italialaisten naismurhien uutisoinnissa? Jos on, minkälaista poikkeavuutta (”deviance”) on löydettävissä?</p> <p>Tutkimus on toteutettu analysoimalla aineistoa diskurssianalyysin metodilla. Aineistona on käytetty kahden suurimman italialaisen sanomalehden uutisartikkeleita aiheesta. Artikkeleiden lopullinen määrä oli 88.</p> <p>Tutkimus ei pysty kiistatta todistamaan Italiassa vallinneen moraalista paniikkia naismurhien tapauksissa. Havaintoja kuitenkin on huolesta sukupuolittunutta yhteiskuntaa kohtaan. Aineiston analyysin perusteella vaikuttaisi siltä, että kulttuuri on muuttumassa, mitä tulee sukupuolen, sukupuolierojen ja sukupuolten valtarakenteisiin. Tämä löydös esiintyy kuitenkin ristiriitaisesti, eikä esimerkiksi patriarkaalisuutta mainita aineistossa kertaakaan. Sukupuolen diskurssin muutos näyttää olevan vielä alkutekijöissään. On kuitenkin viitteitä siitä, että tulevana vuosina keskustelu sukupuolesta ja sukupuolieroista tulee muuttumaan selkeämmäksi ja suoraviivaisemmaksi.</p>			
<p>Avainsanat - Nyckelord - Keywords</p> <p>Moraalinen paniikki, femicide, patriarkaatti, media, murha, Italia, yhteiskuntapolitiikka, sukupuoli.</p>			

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2. Tutkimuksen teoreettinen perusta	3
2.1 Moraalinen paniikki	3
2.1.1 Eturyhmät moraalisen paniikin selittäjinä.....	5
2.1.2 ”Deviance” ja toiseus moraalisen paniikin ymmärtämisessä.....	6
2.1.4 Media ilmiön takana ja yhteys toiseuteen	8
2.2 Naismurha	10
2.3 Teoreettis-metodologinen viitekehys	12
2.3.1 Diskurssin määritelmä.....	12
2.3.2 Sosiaalinen konstruktionismi kriittisen diskurssianalyysin pohjana.....	13
2.3.3 Kriittinen diskurssianalyysi.....	14
3. Aiempi tutkimus ja kirjallisuus	16
4. Moraalisen paniikin operationalisointi.....	20
5. Aineisto ja metodi	25
5.1 Aineisto	25
5.1.1 Aineiston rajaus.....	27
5.2 Diskurssianalyysi	28
6. Tulokset.....	31
6.1 Naisiin kohdistuva väkivalta ja murhat italiassa.....	31
6.2 Naismurha mediassa.....	35
6.2.1 Häätätila	35
6.2.2 Suhteettomuus	41
6.2.3 Poikkeavuus	43
6.2.4 Julkinen valta	49
7. Johtopäätökset.....	52

Lähteet.....	56
Lainaukset	62
Aineisto	66
Corriere della Sera.....	66
La Repubblica	69

1 Johdanto

Italiassa on 2000-luvulla ollut havaittavissa kaksi ajanjaksoa, jonka aikana naisiin kohdistuvia murhia on uutisoitu eksponentiaalisesti suhteessa sitä välittömästi edeltävään aikaan. Nämä muutokset median käyttäytymisessä ovat synnyttäneet akateemista mielenkiintoa mediatutkimuksen alalla mutta myös sosiologian ja sosiaalipolitiikan vastaavilla tieteenaloilla. *Miksi* media uutisoi yhtäkkiä niin voimakkaasti aiheesta näyttäytyi kiinnostavana monelle tutkijalle. Minua kiinnostaa, *mistä* media uutisoi. Minusta vaikutti siltä että uutisoinnin *kohde* selittäisi myös uutisoinnin *syyn*.

Perehdyttyäni aiheeseen hieman huomasin aikaisemman tutkimuksen (Giomi & Tonello 2013) olevan vuosien 2006-2009 ensimmäisestä aallosta (Moral Panic: the Issue of Women and Crime in Italian Evening News). Tutkimuksessa käytettiin moraalisen paniikin teoriaa viitekehyksenä ja tulos oli positiivinen: moraalinen paniikki oli tutkijoiden mielestä havaittavissa. Tutkimus synnytti keskustelua niin ilmiöstä kuin tutkimuksessa käytetyistä menetelmistä. Keskustelussa nousi toistuvasti esiin kysymyksiä ensimmäisen ja vuodesta 2012 eteenpäin sijoittuvan toisen aallon yhteydestä. Moraalinen paniikki näyttäytyi oivana välineenä ilmiön tutkimiselle ja päätin selvittää, oliko ensimmäisellä ja toisella aallolla yhtäläisyyksiä.

Toinen naisten murhiin liittyvän uutisoinnin aalto alkoi vuonna 2012. Ensimmäinen minua kiinnostava huomio liittyy ilmiöstä käytettyyn nimeen: ”femminicidio”. Se on italialainen käännös sanasta ”femicide”, jolla tarkoitetaan mysogeenista naisen murhaa; nainen kuolee *koska* hän on nainen. Uutisoinnin *kohteella* näyttää olevan merkitystä koko ilmiön kannalta. Yhteiskuntapoliittisesti kiinnostavaa on selvittää tälle kohteelle luotuja piirteitä ja sen suhdetta ympäristöönsä. Yksi tapa selvittää tätä on tutkia ilmiötä jälleen moraalisen paniikin kontekstissa ja samalla vastata kysymyksiin, joita ensimmäisen aallon tutkimus on synnyttänyt.

Vaikka moraalinen paniikki on pääosin ymmärretty sosiologisena teoriana, sen vaikutukset ovat yhteiskuntapoliittisia. Useimmiten moraalisen paniikin aiheuttama ilmiö kuuluu sosiaalipolitiikan alueelle, kuten esimerkiksi tutkimukseni kohteena oleva naiseen kohdistuva murha – ja väkivalta. On yhteiskuntapoliittisesti mielenkiintoista miten ja millä intensiteetillä yhteisö reagoi uhaksi koettuun ilmiöön - niin

ruohonjuuritasolla kuin institutionaalisella ja legisiatiivisella tasolla – ja mitä konkreettista tämä reaktio synnyttää (uusia kulttuurisia konventioita, uusia lakeja jne.) Moraalisen paniikin teoria on ennen 2000-lukua ollut yllättävän harvoin tutkimusvälineenä eikä sitä löydy esimerkiksi Giddensin kattavassa katsauksessa (Sociology 1989), jossa käytännössä sosiologian kaikki osa-alueet ovat edustettuina. Suhtautuminen teoriaan on 2000-luvulla muuttunut ja moraalisen paniikin teorian potentiaali eri ilmiöitä selittävänä teoriakehyksenä on tullut eri tutkijoiden tietoisuuteen. Tai sitten moraalisia paniikkeja on aiempaa enemmän.

Aihe kiinnostaa, koska naisiin kohdistuva väkivalta, siihen liittyvä sosiaalispsykologinen ulottuvuus sekä siihen johtavat ja siitä seuraavat yhteiskunnalliset johdannaisvaikutukset ovat pitkään askarruttaneet minua. Tähän voi ehkä olla syynä yhteiskunnallinen muutos, mikä sukupuolten välisen kanssakäymisen ymmärtämisessä on tapahtunut viime vuosikymmeninä – minun opiskelu-aikanani. Toinen syy aihevalintaan on, että olen kotoisin Italiasta. Synnyin siellä ja satunnaisia Suomen matkoja lukuun ottamatta asuin siellä perheeni kanssa 13-vuotiaaksi asti, jolloin muutimme pysyvästi Suomeen.

Moraalista paniikkia ja sen esiintymistä ei voi alkaa tutkimaan satunnaisesti umpimähkään valitusta kohteesta. Taustalla pitää olla vähintäänkin tuntuma siitä, että moraalinen paniikki esiintyy tietyssä ajassa ja paikassa. Tämä tuntuma voi olla sisälähtöinen tai, kuten osittain tapauksessani, saanut alkunsa ulkoa, esimerkiksi tieteellisessä keskustelussa nouseva kysymys. Naismurhiin liittyvä ilmiö vuodesta 2012 eteenpäin näytti moraalisen paniikin merkkejä, jotka oli havaittavissa niin nopean tilasto- ja media-analyysin, kuin aiheesta käydyn tieteellisen keskustelun perusteella. Tutkittavan kohteen maantieteellinen sijainti sattui olemaan Italia, joka puolittaisena sattumana palveli osaltaan graduntekemiseni tavoitetta: osaan Italiaa ja tunnen sen kulttuuria paremmin, kuin siellä asumaton voi tuntea. Pystyin yhdistämään kiinnostukseni sukupuolittuneisuutta ja sosiaalipolitiikkaa kohtaan ja samalla tarkastelemaan tätä italialaisesta perspektiivistä hyödyntäen näin omaa taustaani. Gradun aihe oli valmis.

Tutkimus on toteutettu analysoimalla kahden suurimman italialaisen päivälehdien tekstejä aiheesta. Tutkimus vastaa kysymykseen: onko Italiassa ollut moraalinen

paniikki koskien naisiin kohdistuvia murhia vuodesta 2012 eteenpäin ja jos on, mikä on ollut poikkeavuus – deviance – tässä ilmiössä. Tutkimuskysymykseen vastaamisen ohella tutkimus pyrkii valottamaan aiheita kuten toiseus naiseudessa, sukupuoli ja hegemonia kulttuurissa, yhteisön dynamiikka ja eliitin rooli yhteisön moraalinvartijana. Tämä kaikki italialaisessa kontekstissa.

2. Tutkimuksen teoreettinen perusta

Tässä kappaleessa käsittelen tutkimuksen taustalla vaikuttavia käsitteitä ja teorioita.

2.1 Moraalinen paniikki

Ensimmäistä kertaa moraalisen paniikin käsitettä käytti Young 1970-luvun alussa käsitellessään yleistä huolta huumeidenkäytön kasvusta Englannissa. Sosiologi Stanley Cohen oli kuitenkin ensimmäinen, joka systemaattisella tutkimuksellaan 'Mods and Rockers'-ilmiöstä (ks. Cohen 2002) antoi moraalisen paniikin käsitteelle lihaa luiden ympärille. (Thompson 1998, 7.)

Cohen (2002, 1) määrittelee moraalisen paniikin vallitsevan, kun

”ilmiö, tapahtuma, ihminen tai ryhmä ihmisiä määritellään uhaksi yhteiskunnallisille arvoille ja eduille; sen luonne esitellään tyyliteltyyn ja stereotyyppiseen tapaan massamedian toimesta; moraaliset barrikadit miehitetään toimittajien, piispojen, politikkojen ja muiden 'oikein ajattelevien ihmisten' toimesta; sosiaalisesti arvostetut ekspertit esittelevät diagnoosinsa ja ratkaisunsa; ilmiön hallintatapoja kehittyä ja niihin turvaudutaan; sitten ilmiö häviää, menee pinnan alle tai hajoaa ja muuttuu entistä näkyvämmäksi.” (lihavointi lisätty jälkeempään)

Toisin sanoen moraalinen paniikki vallitsee tilanteessa, jossa jokin tapahtuma tai ilmiöksi niputetut tapahtumat konstruoidaan tietoisesti tai tiedostamatta median toimesta uhaksi koko yhteiskuntaa kohtaan. Media ei ole ainoa toimija uhan luomisessa, mutta on näkyvin ja moraalisen paniikin synnyttämisen alkuvaiheessa pääasiallisin toimija. Yksilön henkilökohtainen uhkakuva ilmiöstä on vilpiton mutta perustuu usein vääristeltyyn tai valheelliseen faktaan. Faktojen uudelleenmuovaus voi jälleen kerran

olla joko tiedostettua tai tiedostamatonta, jolloin kyseessä on kulttuurin ja (median tapauksessa) rakenteellisten piirteiden yhteisvaikutteinen konstruktiokokonaisuus. *Minkälaiseksi* ja *minkä vuoksi* faktat muovautuvat prosessin aikana on moraalisen paniikin tutkijoille yhtä olennaista kuin *kuinka* ne tekevät niin.

Cohen (2002, 1-5) mukaan moraalisen paniikin aiheuttama syy voi olla täysin uusi tai vanha, näkymätön ”uhka”, joka syystä tai toisesta nousee äkillisesti yleiseen tietoisuuteen. Paniikki voi laantua itsestään hiljalleen jättäen muistikuvan ihmisten mieliin tai se voi laantua jättäen kuitenkin pitkäikäisiä vaikutuksia kuten lainsäädäntö- tai sosiaalipoliittisia uudistuksia.

Moraalinen paniikki on teoriana mielenkiintoinen. Miksi, miten ja millä ehdoin se syntyy? Thompson (1998, 3) erittelee viisi moraalisen paniikin ymmärtämisen kannalta tärkeää ominaisuutta:

1. Moraaliset paniikit ottavat moraalisen ristiretken muodon ja kestävät määrittelemättömän ajan verran.
2. Moraaliset paniikit vetoavat ihmisiin, jotka ovat huolestuneita heitä uhkaavan sosiaalisen järjestyksen pirstaloitumisesta.
3. Moraaliset ohjesäännöt ovat epäselvät.
4. Poliitikot ja osa mediasta ovat innokkaita johtamaan toimenpiteitä, joiden he väittävät korjaavan ongelman.
5. Sosiaalisen ongelman todelliset aiheuttajat jäävät korjaamatta.

Moraalisen paniikin ymmärtämisessä on perustavanlaatuisessa avainasemassa ”deviance”-sana. ’Deviance’ voidaan ymmärtää tarkoittavan ”eroavaisuutta” tai ”poikkeavuutta” - ”toiseutta”. Uhalle annetaan ”kasvot” ja rakennetaan kausaalinen suhde uhan ja sen aiheuttajan välille. Joskus moraalista paniikkia käsittelevät tutkimukset yrittävät paikantaa aiheuttajaksi ihmisryhmän, jotka edustavat yleisen käsityksen mukaan (lue: mediassa) ”deviancea”. Myös Giomin ja Tonellon (2013) tutkimus, josta oma tutkimukseni sai lähtölaukauksen, tutkivat moraalisen paniikin ilmentymistä Italiassa vuonna 2006 naismurhien osalta lähtien siitä hypoteesista, että maahanmuuttajat olivat tämän ilmiön ”deviance”, poikkeavuuden kohde. Mielestäni moraalista paniikkia voi kuitenkin tutkia myös ilman lähtökohtaa, että paniikilla olisi jokin personoitavissa oleva kohde. Rakennettu kausaliteettisuhde voi olla myös

lähtökohdiltaan abstrakti. Tästä enemmän kohdassa 2.2.3, jossa avaan ”deviance”-käsitettä laajemmin. Tutkimuksessa tulen puhumaan sekä ”deviancesta”, että poikkeavuudesta, tarkoittaen samaa asiaa. Käännös on tarkka, mutta ei täydellinen. Luettavuuden kannalta on perusteltua käyttää suomennosta, mutta yhtä perusteltua on paikoin muistuttaa sanan alkuperäisestä muodosta, jotta tarkka merkitys ei unohdu.

Moraalisen paniikin ytimessä on poikkeavuuden lisäksi suhteettomuus. Ilmiötä joko suurennellaan tai se perustetaan valheelliseen tai erheellisesti tulkittuun dataan, jota seuraa yleisen huolen kasvu. Becker (1963; Cohen 2002) puhuu ”moraalisesta ristiretkestä”, joka julkisuuden ja tiettyjen intressiryhmien toiminnan välityksellä saa ”moraalisen toimintaprosessin” (”moral enterprise”) piirteitä. Yleinen huoli synnytetään joko erheellisin tai suurennelluin tiedoin, jonka jälkeen ongelmailmiöön on reagoitava, aina valtion ylintä johtoa myöten. Moraalinen toimintaprosessi on moraalista ristiretkeä eteenpäin ajava voima, joka instrumenttina toimii moraalisen paniikin polttoaineena. Rakennetaan huolenaihe, johon vastataan toimenpitein. Tämä prosessi on harvoin täysin tiedostettu ja muun muassa siksi käytetään sanaa ”paniikki”, joka itseisarvoltaan viittaa hallitsemattomaan ja suunnittelemattomaan.

Toisin kuin esimerkiksi Beckerin (1963) analysoima kannabiksen käyttö, naisiin kohdistuva murha (ja väkivalta) on jo lähtökohdiltaan yleisesti paheksuttu ilmiö. On siis tärkeitä määritellä huolellisesti moraalinen paniikki ja sen hypoteesi tutkimuksessa. Toisaalta myös Becker (1963, 151-154) ottaa esimerkiksi seksuaalisen psykopaatin aseman moraalisen ristiretkeläisen agendalla; seksuaalinen psykopaatti (menemättä itse Beckerin argumenttiin syvemmin) voidaan laskea ”naismurhaajan” kanssa samaan, yleisesti paheksuttavaan kategoriaan; ilmiö voi valmiiksi olla ”paha” ja joutua silti moraalisen paniikin kohteeksi. Rakennetun huolenaiheen pohja voi olla kaikessa vakavuudessaankin ”erheellisesti perustettu” ja tällöin siihen suhtautuminen ja siihen reagointi suurella todennäköisyydellä perustuvat samoihin erheellisiin diskursseihin. Näistä premisseistä johdettu ratkaisu ongelmaan on lähtökohtaisesti ongelmallinen.

2.1.1 Eturyhmät moraalisen paniikin selittäjinä

On erilaisia teorioita siitä, *miksi* moraalinen paniikki syntyy, jos empiirinen tieto ei todista ilmiön olemassaoloa ainakaan kerrotulla tavalla. Teoriat voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään: intressiryhmäteoria (interest group theory) ja pelon politiikan teoria

(politics of anxiety theory). *Intressiryhmäteorian* mukaan moraalisten paniikkien takana on aina jokin eturyhmä, jonka etuja moraalinen paniikki ja siitä yleensä seuraava lainsäädäntö- tai sosiaalipoliittinen uudistus ajaa. Monet tutkijat muistuttavat (esim. Thompson 1998; Hall ym. 1978), että intressiryhmäteoriassa ei ole kyse salaliitoista tai tietoisista valinnoista vaan siinä voi olla kyse hienovaraisemmista eturyhmien rakenteellisista tendensseistä. Yhteiskunnallisilla instituutioilla on tapana painottaa yleistä järjestystä ylläpitäviä tulkintoja tapahtumista, koska ne on ”strukturoidu valta-asemaan”. (Thompson 1998, 17-19.) Toisin sanoen instituutioiden olemassaolo ja olemisen luonne syntyy valtarakenteista. Konventioiden ja yleisen uskomuksen välinen suhde on sulkeutuva kehä. Yhteiskunnallinen konventio perustuu yleiseen mielipiteeseen, joka puolestaan perustuu yhteiskunnalliseen mielipiteeseen ”oikeasta ja väärästä”. Nämä rakenteet tuottavat tietyillä strategisilla aloilla toimivien intressiryhmien etua.

Pelon politiikan teorian mukaan moraaliset paniikit auttavat ylläpitämään vallassaolevan arvomaailmaa pelon ja kriisin aikoina (Thompson 1998, 17-25). Tämä teoria perustuu puhtaasti hallintamekanismien tarkasteluun. Pelon ja kriisin aikoina (lue: muutoksen) moraaliset paniikit voivat olla tapa ylläpitää moraalisia konventioita muutosprosessissa. Esimerkiksi Thompson (1998, 21) ehdottaa, että monet 1970- ja 1980-luvuilla tapahtuneet moraaliset paniikit voidaan tulkita pelon politiikan teorian näkökulmasta. Niin hyvinvointivaltion rakenteissa, kuin naisten asemassakin – niin kotona kuin työpaikalla – tapahtuneet muutokset aiheuttivat paineita yhteiskunnan rakenteissa ja ”moraalisen paniikin kampanja” auttoi niin muutokseen sopeutumisessa, kuin vallitsevien arvojen ylläpitämisessä. Tietyllä tavalla muutoksia autettiin toteutumaan hillitsemällä ääripäitä, mutta niiden toteutumista myös hidastettiin – varsinkin suhteessa naisten asemaan.

2.1.2 ”Deviance” ja toiseus moraalisen paniikin ymmärtämisessä

”Deviance”-käsitteen ymmärtämisessä on tärkeätä nähdä yhteiskunnallisen toiminnan koko kirjo. ”Deviance”, poikkeavuus, rakentuu yhteisössä tietynlaisia sääntöjä ja prosesseja noudattaen. Karkeasti ilmaistuna, voidaan sanoa, että mediaa ei nykyisenä instituutiona olisi ilman ’deviancea’ eikä ’deviancea’ ilman mediaa. Tästä enemmän mediaa käsittelevässä osiossa.

”Deviance”-sanan merkityksen ytimessä on, kuten sanottu, poikkeavuus, toiseus. Tämä poikkeavuus on kuitenkin konstruoitua ja sen muoto muuttuu riippuen mistä suunnasta sitä katsoo ja mihin sen kohdistaa. Ohjeellisesta suhtautumisesta poikkeavuuteen on siirrytty epäilevämpään lähestymistapaan. Poikkeavuuden ominaisuudet nousevat jalustalle: poikkeava *’minkä suhteen’* tai poikkeava *’mistä’* ja *’kenen mukaan’*. (Cohen 2002, 3-4.) Vaikka se on mahdollista, ”deviance” ei välttämättä edusta rikollista toimintaa tai yleismaailmallisesti paheksuttua käyttäytymistä. Se, mikä on poikkeavaksi määriteltä, yhdessä yhteiskunnassa voidaan mieltää aivan tavanomaiseksi toisessa yhteiskunnassa tai kulttuurissa. Poikkeavuus ei ole käytöksen sisäsyntyinen ominaisuus vaan se on ulkoa annettu attribuutti käytöksen kanssa joko suoraan tai epäsuoraan yhteydessä olleilta (Erikson 1966, 6).

Myöhemmin esittelemässäni (luku 3) ja lähtölaukauksena tutkimukselleni toimineessa Giomin ja Tonellon tutkimuksessa (2013) ”deviance” on maahanmuuttaja. Maahanmuuttaja personoi poikkeavaksi määriteltä käytöstä ja on uhka yhteisiksi laadituille moraalinormeille. Oman tutkimukseni tapaan, myös Giomin ja Tonellon (em.) tutkimus käsittelee naisiin kohdistuvia murhia median representaationa. Naisen murhaaminen voidaan ajatella olevan universaalisti paheksuttua. Moraalisen paniikin kontekstissa ”deviance”, poikkeavuus, kasvaakin edustamaan muutakin, kuin paheksuntaa. Se voidaan ajatella leimaamiseksi, jonka ryhmä ihmisiä paniikinomaisena vastareaktiona tekee, oli leimattu ryhmä sitten todellisuudessa syyllinen tai ei. ”Sosiaaliset ryhmät rakentavat poikkeavuutta [deviance] luomalla säännöt, joiden rikkominen synnyttää poikkeavuutta” (Becker 1963).

Aiemmin mainittu moraalinen toimintaprosessi [’moral enterprise’] kulkee käsi kädessä poikkeavuuden kanssa. Poikkeavuuden rakennuttua sosiaaliseen ja yleiseen mielipiteeseen alkaa eri toimien kirjo tämän poikkeavuuden poistamiseksi ja sen eskaloitumisen ehkäisemiseksi. Moraalinen toimintaprosessi voi lähteä liikkeelle myös aiemmin hyväksytyn tai ei-uhkaavan ilmiön muuttuessa median huomion (huom. moraalisen paniikin kontekstissa) seurauksena uhkaavaksi. Uhkakuva on usein muualla rakennettu ja valmiiksi pureskeltu sisäistettävään muotoon. Tieto, jonka perusteella teollistuneen yhteiskunnan jäsenet määrittelevät poikkeavuuden on toisen käden informaatiota (Cohen 2002, 7). Voi myös olla että ilmiö on mielletty poikkeavaksi jo aiemmin, mutta poikkeavuuden laatu muuttuu. Gusfield (1967; Cohen 2002, 7) puhuu

moraalisesta muutoksesta ['moral passage'] ilmiön uudelleenluokitteluun liittyen: mielikuva alkoholista voi muuttua 'katuvasta' 'viholliseksi' ja siitä edelleen 'sairaaksi'. Pornon kuluttaja puolestaan voidaan aluksi nähdä esimerkiksi 'säälistävänä' ja poikkeavuuden uudelleenluokittelun jälkeen 'hyväksikäyttäjäksi'. Tämä "deviancen" piirre on tutkimukseni kannalta kriittisen tärkeä; tästä lisää luvussa 4.1.1, jossa kerron, kuinka operationalisoin tässä tutkimuksessa moraalisen paniikin käsitteen ja määrittelen poikkeavuuden [deviance].

2.1.4 Media ilmiön takana ja yhteys toiseuteen

Mikä luo uutisen? Joka hetkessä on käytännössä rajattomasti tapahtumia mutta vain osa näistä tapahtumista päätyy uutisvirran mukana ihmisten tietoisuuteen. Mikä näistä tapahtumista ylittää niin sanoitusti uutiskynnyksen ja päätyy uutiseksi?

Uutisten tavoin sosiaaliset ongelmat ja ilmiöt eivät itsestään päädy yleiseen tietoisuuteen ja keskusteluun. Media eri muotoineen on oleellisessa roolissa merkitysten ja ilmiöiden luojana. Media on myös suurelta osin vastuussa tavasta, jolla keskustelua käydään. Media ei raportoiv tapahtumista, jotka ylittävät uutiskynnyksen ikään kuin "luonnollisesti". Kynnyksen ylitys on osin tiedostettu ja osin tiedostamaton prosessi. Kaiken kaikkiaan uutisen lopputuote eli esimerkiksi lehdessä julkaistu artikkeli läpikäy monimutkaisen prosessin, jossa tapahtumat ja aiheet kulkevat läpi sosiaalisesti konstruoidun kategorisoinnin. (Hall ym. 1978, 53-57.)

Hall (ym. 1978, 49-57) painottavat muun muassa media-organisaation rakenteen merkitystä uutisoinnin takana. Organisatorinen rakenne, henkilöstö ja organisaation politiikka vaikuttavat siihen, mihin mahdollisiin uutisaiheisiin organisaatio alun perin päätyy. Tämän jälkeen ammatillinen ideologia, käsitys siitä mitä median kuluttaja haluaa ja toimittajan omat käsitykset laukaisevat prosessin, joka lopulta synnyttää tuotteen, uutisen.

Usein tapahtuma ylittää uutiskynnyksen ja päätyy uutiseksi, kun se sisältää ominaisuuksia poikkeavuudesta, toiseudesta. Huomattava osuus uutisista raportoiv viime kädessä poikkeavasta käytöksestä ja sen seurauksista (Erikson 1966). Toiseudesta ja poikkeavuudesta uutisoiminen muun muassa silloin, kun käytös mielletään esimerkiksi rikolliseksi, on yksi yhteiskunnan tapa ylläpitää yleisiä normeja ja moraalikoodistoja

(em.). Toiseus myös kiinnostaa psykologisista syistä ja siksi myy, joka on lisäsy siitä uutisoimisen yleisyydelle ja kannattavuudelle.

Naisiin kohdistuvat murhat, naismurhat ja naisiin kohdistuva väkivalta ovat todellinen ongelma ja ne ovat päässeet otsikkoihin viime vuosikymmeninä myös muun muassa feministisen agendan ansiosta. Naiseuteen liittyy lähtemättömästi kuitenkin myös toiseuden ulottuvuus, joka – kuten mainittu – vetoaa mediaan. Naismurhassa nainen murhataan *koska* hän on nainen (ks. kappale 2.2); nainen on myös toinen, *koska* on nainen. Toiseus rakentuu tällöin mustavalkoiseen erotteluun, joka synnyttää merkityksen. Merkitys rakentuu vastakohtien eroon. Tällainen binaarinen vastakohtasettelu näyttäisi Hallin (ym. 1978, 45-59) mukaan olevan välttämättömyys maailmamme käsittämässä. Vastakohtien luodessa merkitystä osapuolilleen, ne ovat kuitenkin lähtökohtaisesti vallalla latautuneita. *Valkoisen* vastakohta on musta; *yläluokan* vastakohta on alaluokka; *miehekkyyden* vastakohta on naisellisuus. (Hall 2005, 152-154.)

”Binaaristen vastakohtaparien napojen välillä on aina valtasuhde”
(Derrida 1974; Hall 2005, 154).

Nainen on toinen suhteessa mieheen, normiin. On siis tärkeää muistaa, että vaikka tutkin moraalista paniikkia etsien ”deviancea”, poikkeavuuden tai paheksunnan kohdetta diskurssista, se ei ole eristetty naiseuden käsitteestä, joka kulttuurishistoriallisessa kontekstissa ja sitä silmällä pitäen antaa aihekokonaisuudelle oman toiseuden tuoman lisämausteen. Naisen toiseus on paljon tutkittu aihe ja niin sukupuolentutkimuksen alalla, kuin muillakin tieteenaloilla on julkaistu viimeisten vuosikymmenien aikana paljon tutkimusta ja kirjallisuutta aiheesta. Kuuluisimpiin kuuluvia naisen asemaa tutkivia suurkirjoja on Simone de Beauvoirin ”Toinen sukupuoli” (1972). Beauvoir (1972, 16) valottaa toiseutta naiseudessa muun muassa määrittelemällä ihmiskunnan miehiseksi, jossa mies määrittelee naisen suhteessa itseensä eikä itsenäiseksi olennoksi. Kirja on jo vanha ja löytyy modernimpiakin näkökulmia naisen asemasta yhteiskunnassa. Koska tämän tutkimuksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista avata feminististä kirjallisuutta suuremmin, on Beauvoirin kirja mainittava kattavuutensa ja merkittävyytensä takia. Nainen ja naisen suhde ympäristöön ei ole poisrajattavissa tutkimuksesta naisen ollessa yksi merkittävä tekijä tutkittavassa ilmiössä ja siksi – vaikkakin lyhyt – muistutus aiheesta on perusteltu. Seuraava lainaus

1800-luvun runoilijalta valottaa ilmiön taustalla piileviä historiallisia hegemonisia asetelmia:

"No, woman is not our brother; through indolence and deceit we have made of her a being apart, unknown, having no weapon other than her sex, which not only means constant warfare but unfair warfare – adoring or hating, but never a straight friend, a being in a legion with esprit de corps and freemasonry – the defiant gestures of the eternal little slave"

(Laforgue; Beauvoir 1972, 725).

2.2 Naismurha

"Femicide" on käsitteenä mielenkiintoinen ja on otettava mukaan jo pelkästään sen takia, että sen italialaisesta käännöksestä ('femmicidio') johdettu "femminicidio" on muodostunut kuvaamaan koko ilmiötä itsessään. Tutkimuksessani käännän "femicide"-sanon kehnosti naismurhaksi erottamaan naisiin kohdistuneet murhat murhasta, joissa uhrina on nainen ja jotka täyttävät "femicide"-määritelmän ehdot. Italialaisessa mediassa – ja sitä kautta julkisessa keskustelussa – on käytetty "femminicidio"-sanaa kuvaamaan ensisijaisesti naisiin kohdistuvia murhia ja sitä kautta, toissijaisesti, naisiin kohdistuvaa väkivaltaa yleisemmin (vaikka "femminicidio" etymologisesti viittaa väkivaltaan yleisesti, kun taas "femmicidio" murhiin). Sanalla on kuitenkin idiomi-statuksesta huolimatta juuret Russellin "femicide"-käsitteeseen, jota on siksi syytä avata hieman.

Kirjailija ja feministi-aktiivi Diana Russell otti käyttöön vuosia aikaisemmin kuulemansa sanan "femicide" vuonna 1976, puhuessaan misogynisesta murhasta rikoksia naisia kohtaan käsittelevän kansainvälisen tuomioistuimen edessä. Sen jälkeen hän on käyttänyt sanaa luennoillaan ja kirjoittanut aiheesta kirjoja.

Naismurhassa (femicide) on kyse murhasta, jossa uhri – nainen – on uhri sukupuolensa takia. Kaikki murhat, joissa uhrina on nainen, eivät ole naismurhia. Naismurhassa ei ole kyse pelkästään harkitusta murhasta: naismurha on myös abortin kieltäminen, jos se tietoisesti johtaa naisen kuolemaan, poikalapsien suosiminen tyttölapsien kustannuksella (aliravitseminen, pojat syövät ensin jne.) ja komplisoituessa kuolemaan johtavien tarpeettomien kirurgisten operaatioiden tekemistä (ympärileikkaus, kohdun

poisto). Naismurha käsitteenä pitää sisällään kaikki teot, joiden pääasiallinen perustelu on kohteen naiseus ja jotka johtavat kuolemaan; kaikki teot eivät johda kuolemaan mutta kuolemaan johtaessa ne täyttävät naismurhan kriteerit.

”Femicide”-sanaa on käytetty eri konteksteissa eri määritelmin. Joskus naismurha-käsite on venytetty tarkoittamaan kaikkea väkivallantekoa naisia kohtaan heidän naiseutensa takia. Sana implisiittisesti – ja tutkimuksessani – käsittää kuitenkin vain kuolemaan johtaneet teot vaikka tutkimuksen aineistossa sanaan viitataan laajemmassa mielessä.

Valitettavaa on, että ilmiötä käsitteellistävän naismurhan todellista merkitystä ei täysin ymmärretä vielä tänäkään päivänä: misogynia harvoin käsitetään olevan oleellinen tekijä murhissa, joissa nainen on uhrina (Russell 1992, preface). Kuvaavaa on Caputin ja Russellin (1992, 13-14) esimerkki yhdysvaltalaisen yhteiskunnan suhtautumisesta 1989 vuoden kouluammuntavälikohtaukseen, jossa Marc Lépine tappio 14 naista sekä haavoitti yhdeksää naista ja neljää miestä, jonka jälkeen tappoi itsensä. Ennen välikohtausta Lépine oli erotellut yhden luokan miehet naisista ja huutanut ”You’re all fucking feminists” (”Te olette kaikki vitun feministejä”). Myöhemmin löydettyssä itsemurhaviestissä Lépine syytti naisia epäonnistumisestaan naisrintamalla. Massamurha-episodi oli ilmiselvästi kohdistettu naisiin. Tapauksen käsittelyssä paljon resursseja käytettiin murhaajan mielenterveyden selvittämiseen ja suuri osa huomiosta jäi kohdentamatta itse motiiviin ja motiivin taustalla piileviin valtarakenteisiin. Lépinen murhat perustuivat sukupuoleen eivätkä rotuun, uskontoon, etniseen taustaan tai seksuaaliseen orientaatioon mutta eivät saaneet määritellystä luonteestaan huolimatta ansaitsemaansa huomiota (em., 14-15). Racististen murhien tai selkeästi uskontoon perustuvien murhien jälkeen ”kukaan ei tuhlaa aikaa ajatellakseen rikoksentekijän mielenterveyttä tai heidän aikaisempia kokemuksia afrikkalais-amerikkalaisista tai juutalaisista” (Caputi & Russell 1992, 14). Naismurhien tapauksissa vain vähän huomiota kiinnittyy tapauksen misogynyniseen taustaan. Tähän on osittain syynä – käytännössä lähes kaikkien – yhteiskuntien patriarkaalinen kulttuuri ja valtarakenne. Joustamaton patriarkalaisuus on yksi tekijä naismurhan taustalla.

2.3 Teoreettis-metodologinen viitekehys

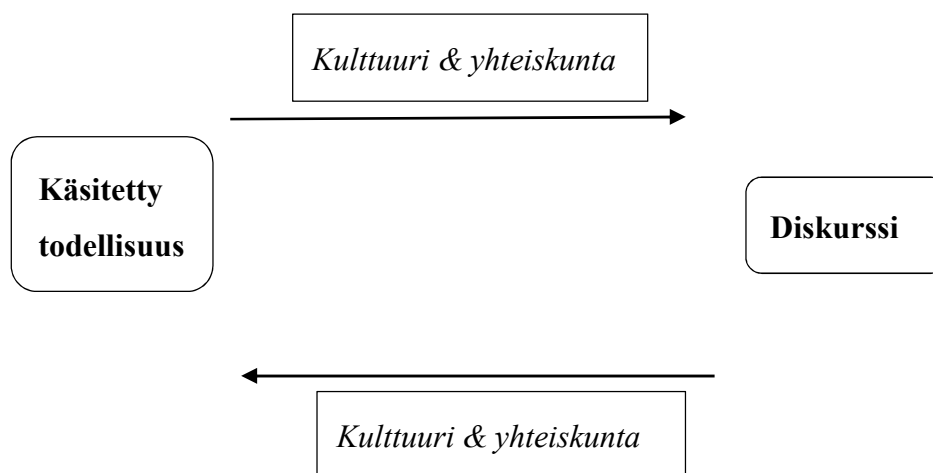
Teoreettisen viitekehysten esittelyssä on syytä huomioida myös teoreettis-metodologinen kehys – kriittinen diskurssianalyysi - jolla tämä tutkimus on toteutettu. Metodologian tulen esittelemään sitä käsittelevässä kappaleessa.

2.3.1 Diskurssin määritelmä

Diskurssille on tulkinnasta riippuen eri määritelmiä. Diskurssianalyysin yleistettyä viimeisten vuosikymmenten aikana, myös tapa ymmärtää diskurssi on saanut uusia ulottuvuuksia. Tutkimuksessani diskurssi edustaa sekä todellisuuden representaatiota, että todellisuutta muovaavaa sosiaalista toimintaa. Fairclough (1997, 31) erottaa diskurssille kaksi merkitystä: diskurssi vuorovaikutuksena ja diskurssi todellisena sosiaalisena konstruktiona. Diskurssi on samalla sekä kulttuurinen sosiaalisen vuorovaikutuksen tuote, että tiedon muoto, representaatio todellisuudesta. ”Diskurssit kuuluvat tiedon ja tiedon koostamisen alueelle” (Fairclough 1997, 77).

Tavanomaisessa kielenkäytössä diskurssilla tarkoitetaan yleensä järjestelmällistä puheen tai kirjoituksen kokonaisuutta (Hall 2005, 98). Diskurssit kuitenkin muovaavat todellisuutta ja tuottavat tietoa ja muun muassa Hall (2005, 100-102) yhdistää diskurssin käsitteen ideologian käsitteeseen. Ideologia koostuu erottelusta ”toteen” ja ”epätoteen” ja tämän erottelun ajatellaan olevan mahdollista havaita maailman tosiasioita tarkastellessa. Foucaultiin viitaten, Hall (em., 100-102) kuitenkin esittää, että yhteiskunnallisista ilmiöistä puhuttaessa ei voida varmasti sanoa jonkin asian olevan ”fakta”. Tässä tiedon analysoimisessa puhe ja teksti (diskurssi) nousevat suureen rooliin tosimaailman määrittämisessä. Diskurssi sekä auttaa jäsentämään ympäristöä, että muokkaamaan sitä.

Kuvi 1. Diskurssin, todellisuuden sekä kulttuuriyhteiskunnan välinen vuorovaikutus.

Diskurssiprosessin ja yhteiskunnan kaksijakoinen suhde tekee moraalisen paniikin ymmärtämisestä tärkeää. Moraalinen paniikki ei ole irrallinen, abstrakti ja vain akateemisesti kiinnostava ilmiö vaan voi realisoitua ihmisten käsityksessä ympäristöstään ja todellisuudesta. Voidaan myös spekuloida, että moraalisen paniikin piirissä olevat diskurssit muovaavat todellisuutta ”normaaleja” diskursseja voimakkaammin niiden sijoituessa normaalia herkempään ympäristöön ja niiden käsitellessä normaalia herkempää aihetta. Tärkeätä on myös muistaa, että diskurssit eivät lakkaa äkillisesti olemasta vaan muuttavat muotoaan ja sopeutuvat muuttuviin oloihin (Hall 2005, 132). Diskurssi vaikuttaa sekä nykyisyyteen, että tulevaisuuteen. Diskurssin ”uutuus” voidaan myös kyseenalaistaa ja ajatella sen olevan vain aiemman diskurssin ”sopeutunut” olomuoto, vanhan diskurssin nuorempi serkku. Diskurssit eivät ole suljettuja järjestelmiä vaan luovat omia merkitysten verkkoja ammentaen sisältöä muista diskursseista (Hall 2005, 100).

2.3.2 Sosiaalinen konstruktionismi kriittisen diskurssianalyysin pohjana

Kriittinen diskurssianalyysi perustuu sosiaalisen konstruktionismin ajatukseen. Diskurssi on konstruktionistiselle mallille yhteisön luoma ”todellisuus”, joka rakentuu kielessä ja kielenkäytössä. Kieli rakentaa todellisuutta, jossa yhteisön ja yksilön identiteetti muodostuu; diskurssi antaa kehyksen tulkinnoille yhteiskunnasta ja muovaa

näitä tulkintoja ajassa ja paikassa. Kieli ja diskurssi muokkaavat yhteiskunnan normeja, jotka puolestaan vaikuttavat kieleen ja diskurssiin synnyttäen kehän, jota sosiaalinen konstruktionismi teoriana edustaa. Tieto ja tulkinta ympäristöstä ovat sosiaalisen konstruktionismin mukaan yhteisön ominaisuus. (Ks. esim. Luukka 2000, 133-160.)

Konstruktionismi voidaan nähdä tavallaan objektivismiin vastakohtana. Objektivistisessa lähestymistavassa esimerkiksi sosiaalinen ongelma nähdään itseisarvona, ”tyhjiöstä” tulleen ongelmana, joka rakentuu itseensä ja irrallaan ympäristöstään. Sosiaalinen ongelma on ongelma, koska aiheuttaa sitä (ks. Thompson 1998, 12) ja objektivistisesti suuntautuneen tutkijan tehtävä on selvittää (järjestelmällisesti, kvantitatiivisesti jopa) ongelman ydin ja tarjota ratkaisuja sen poistamiseksi. Konstruktionisti puolestaan on kiinnostunut ongelman rakentumisen prosessista, miksi ja miten jokin ongelma on syntynyt.

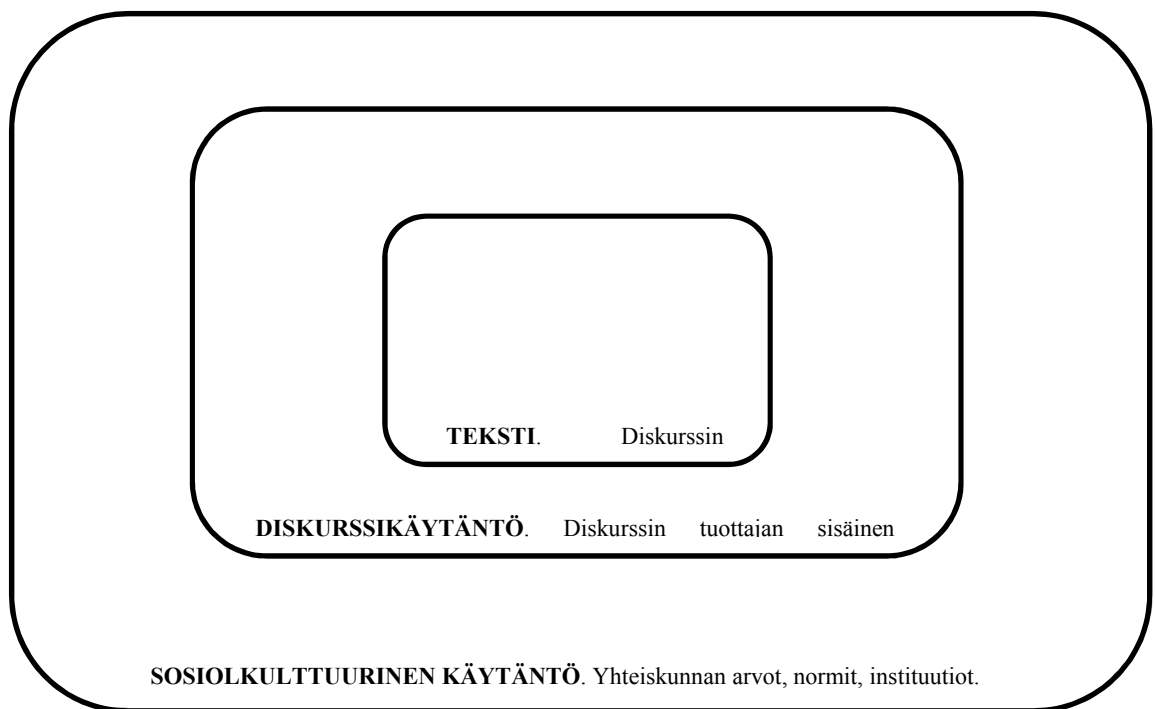
Thompson (1998, 10-15) esittelee kaksi konstruktionistisen lähestymistavan suuntausta: kontekstuaalisen [contextual] ja rajatun [strict] konstruktionismin. Rajattu konstruktionismi ei pureudu niinkään ongelman todenmukaisuuteen, vaan ihmisten ja yhteisöjen tulkintoihin siitä. Tässä tutkimuksessa on kuitenkin diskurssianalyysin ohjenuorana toiminut kontekstuaalinen näkemys sosiaalisesta konstruktionismista. Kontekstuaalinen konstruktionismi tutkii sekä ihmisten tulkintoja ja representaatioita ongelmasta, että ongelman paikkansapitävyyttä. (Thompson 1998, 10-13). Ongelman todellisuuden määrittelemine on tärkeää, mutta yhtä tärkeää (tai tärkeämpää, kuten mielestäni tässä tutkimuksessa) on analysoida prosesseja, jotka tuovat tämän ongelman keskustelun foorumille. Ongelman luonteen selvittäminen suhteessa todellisuuteen auttaa valaisemaan tätä prosessia.

2.3.3 Kriittinen diskurssianalyysi

Kriittinen diskurssianalyysi lähestyy analyysimetodia huomioiden kielenkäyttötapojen yhteyden syy- ja seuraussuhteisiin. Esimerkiksi vallankäytöllä ja kielenkäytöllä on erottamaton yhteys, joka huomioidaan kriittisen diskurssianalyysin kehyksessä. (Fairclough 1997, 75.) Kriittinen diskurssianalyysi lähtee ajatuksesta, että tapa, jolla käytämme kieltä on samalla sekä ympäristön (yhteiskunta, kulttuuri) rajoittamaa että ympäristöään muokkaava (Pietikäinen 2000, 196-198). Pietikäinen (em., 196-198) puhuu kielen käytön ja sitä käyttävien välillä dialektisesta suhteesta: ”kieli muokkaa

maailmaa ja maailma kieltä”. Diskurssin ymmärtäminen on siis avainasemassa moraalista paniikkia tutkittaessa. Kulttuuri ja yhteiskunnan piirteet muovaavat tapaa, jolla ilmiö ymmärretään ja näin diskursseja, joilla siitä puhutaan; diskurssit puolestaan muovaavat kulttuuria ja yhteiskuntaa. Tämä kehä on kriittisen diskurssianalyysin ytimessä. Yksinkertaisena esimerkkinä voidaan sanoa, että sana ”femminicidio” rakentaa käsityksiä ilmiöstä yhtä paljon, kun ilmiö muovaa käsityksiä sanasta.

Lainatakseni Faircloughia (1997, 75) tulen tutkimuksessani ”puhumaan kielenkäytöstä diskurssina”. Faircloughin tavoin näen kielenkäytön sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen pohjautuvana tekona ja näin toiminnan muotona. Tämän toiminnan muodon näen diskurssina. Jokainen diskursiivinen prosessi voidaan halkaista kolmeen osa-alueeseen: tekstiin, sosiokulttuuriseen käytäntöön ja diskurssikäytäntöön. Nämä eri diskurssin ulottuvuudet toimivat toisiinsa nivoutuneina ja edustavat diskurssin lopputuloksessa nähtäviä taustavoimia. Nämä diskurssin osa-alueet on esitelty kuviossa 2 mukaillen Faircloughin (1997, 82) viitekehyskehikkoa.

Kuvio 2. Viestintätilanteen kriittisen diskurssianalyysin viitekehys. Fairclough (1997, 82, ks. myös Aitamurto 2004, 8).

Sosiokulttuurinen käytäntö viittaa kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin ja niiden ylläpitämään ideologiaan ja valtarakenteeseen, joiden ”aurassa” teksti tuotetaan.

Ympäristö on ensimmäinen diskurssia muovaava voima. *Diskurssikäytäntö* puolestaan voidaan nähdä voimana, joka vaikuttaa diskurssitapahtumaan lähempää kuten esimerkiksi toimitus lehtiartikkeleiden tuottamisen osalta ja tapakulttuuri lehtien lukemisessa lukijan osalta. Diskurssikäytäntö viittaa myös diskurssin lähteen sisäiseen arvomaailmaan ja taustaan. Mikä lopulta päättyy uutiseksi ja sitä kautta diskurssiksi ei ole sattumaa. *Teksti* on diskursiivisten käytäntöjen tuotos, eräänlainen ”diskurssin kasvot”, jolla on samanaikaisesti kolme ulottuvuutta: ideationaalinen (miten teksti luetaan ja ymmärretään), interpersonaalinen (tekstin heijastaminen ympäristöön) ja tekstuaalinen (tekstin rakenne). (Fairclough 1997, 77-86.)

3. Aiempi tutkimus ja kirjallisuus

Lähtölaukauksen omalle tutkimukselleni antanut Giomin ja Tonellon (2013) tutkimus tutkii moraalista paniikkia Italiassa vuoden 2006 media-aineistoa käyttäen. He käyttivät laajaa televisiomedia-aineistoa, joka sisälsi materiaalia kuudesta katsotuimmasta television iltapäivä uutisesta: julkisessa omistuksessa (RAI) olevat TG1, TG2 ja TG3 sekä yksityisomisteisen Mediasetin TG4, TG5 ja Studio Aperto (Giomi & Tonello 2013, 6).

Giomin ja Tonellon tutkimus (2013) keskittyy maahanmuuttajien representaatioon italialaisessa mediassa naisiin kohdistuvien murhien osalta. Heidän tutkimustuloksensa on, että moraalinen paniikki oli havaittavissa italialaisessa yhteiskunnassa tarkasteluvuodesta 2006 eteenpäin. Julkinen keskustelu maalasi kuvan, jonka mukaan naisilla oli suuri riski tulla murhatuksi ennestään tuntemattoman maahanmuuttajan toimesta. Tilastollinen tarkastelu paljasti tämän olevan räikeästi suurenneltu ilmiö. Aineistossa oli vain yksi selkeästi tähän kriteeriin sopiva murhatapaus, joka jäi satakertaisesti todellisuuden varjoon; todellisuudessa naisia murhasi lähes poikkeuksetta heidän jo tuntema henkilö, useimmiten oma puoliso (Giomi & Tonello 2013, 13-20). Vuoden 2006 loppuun mennessä keskustelu oli jo kuitenkin värittynyt sisältäen konsepteja kuten ”kulttuurien yhteentörmäys” ja ”ihmisryhmien realiteettien ero” (em., 13-20). Moraalinen paniikki oli syntynyt ja syypää siihen oli identifioitu. Maahanmuuttajat olivat uhka traditionaalisille arvoille ja käytännöille, joita vastaan naisen murhaaminen soti. Sen lisäksi, että Giomi ja Tonello (2013) vahvistivat

moraalisen paniikin olemassaolon, heidän toinen päätelmänsä (ja alkuperäisen hypoteesin vahvistaminen) oli, että ilmiössä oli havaittavissa Suretten (1998) nimeämä ”vastakkaisuuden laki” [law of opposite]. Lain mukaan tapaukset, joilla on median kannalta pienin uutiskynnys, ovat tapauksia, joille lukijoilla on pienin riski altistua. Toisin sanoen ne rikolliset ilmiöt, joita media käsittelee paljon, ovat ilmiöitä, joita lukija todennäköisimmin ei tule kohtaamaan.

Giomi ja Tonello (2013) ottavat tutkimuksensa lopussa kantaa vuoden 2012-2013 uusiutuneeseen uutisointiaaltoon tehden erottelun heidän tutkimuskohteeseensa viitaten 2012 alkaneen ilmiön ”epideemiseen” luonteeseen. Vuosina 2012-2013 media alkoi kiinnittää huomiota kotiväkivaltaan ja mieskumppaneiden tekemiin murhiin, vaikka tilanne ei tilastollisesti ollut oleellisesti muuttunut sitten vuoden 2006. Keskustelu ei kuitenkaan enää keskittynyt maahanmuuttajiin naisten murhaajina. ”Vuosien 2006-2007 paniikki ei ollut enää muodissa ja oltiin valmiita uuteen”. (Giomi & Tonello 2013, 24-25). Aihe oli sama mutta syy eri – ja epäselvä. Giomi ja Tonello viittaavat ilmiöön, jota nyt tutkin. Heidän hypoteesinsa on, että uusi moraalinen paniikki syntyi vuoden 2012 ja vuoden 2013 vaihteessa, vaikka paniikin kohde, ”deviance”, ei ollutkaan enää sama. Tutkin tätä hypoteesia. Ilmiön piirteet ovat kuitenkin hyvin erilaiset vuoteen 2006 sijoittuvaan tutkimukseen verrattuna. Pelkästään suhteettomaksi määritelty uutisointi ei riitä perustelemaan moraalisen paniikin olemassaoloa. Kuten Corradi (2013, 3-4) Giomin ja Tonellon (2013) tutkimusta kommentoidessaan nostaa esille, moraalinen paniikki on pätevä lähtökohta tutkimukselle, mutta se on tehtävä eri parametrein, kuin Giomin ja Tonellon tutkimuksessa. Toisin kuin Giomin ja Tonellon tapauksessa, tämän tutkimuksen kohteena olevassa ilmiössä ei ole havaittavissa ylipportoinnista aiheutuvaa vastakkaisuuden lain toteutumista. Mikäli vuonna 2012 alkanut ilmiö on moraalisen paniikin johdannainen, sen rakennusaineet ja lopputuote eroavat Giomin ja Tonellon tutkimuskohteen vastaavista. Yksi spekulatio (Corradi 2013, 3) moraaliseen paniikkiin liittyvästä taustavoimasta on ollut Italiaa 2010-luvun vaihteessa vakavasti ravistellut talouskriisi. Talouskriisi voi olla yksi tekijä oletetun moraalisen paniikin taustalla mutta ei yksinään ja ilman tutkimusta riittä valaisemaan koko kuvaa. Lisäksi Giomi ja Tonello (2013, 2) väittävät talouskriisin puhkeamisen siirtäneen median ja yleisön huomion pois naismurhasta 2009 vuoteen mennessä, näin tyrehdyttäneen moraalisen paniikin. Vastaava ei tapahtunut enää 2010- luvulla, jolloin muun muassa työttömyys- ja köyhyystilastot olivat aiempaa pahempia; talouskriisin keskelläkin suuri osa huomiosta kohdistui

naismurhiin (ks. Corradi 2013, 3). Tämän tutkimuksen tehtävänä onkin selvittää moraalisen paniikin olemassaolo ja sen ominaisuudet.

Moraalista paniikkia on tutkittu eri näkökulmista eri aikakausina. Esittelen seuraavaksi lyhyesti kahden mielestäni tärkeimmän moraalista paniikkia käsittelevän tutkimuksen aiheet.

Mods & Rockers (Cohen)

Cohen tutki kuuluisassaan kirjassa ”Folk devils and moral panics” (ensimmäinen painos 1972) Englantia 1960-luvulla värisyttänyttä ilmiötä, jossa kaksi nuorisokulttuuria edustavaa ryhmää (”Mods & Rockers”) nostettiin edustamaan yhteiskunnassa vellovaa sosiaalista epäjärjestystä ja kaaosta. Cohen ei niinkään tutkinut kohdetta (nuorisoryhmät) vaan kohteen rakentumista mediassa ja julkisessa mielipiteessä.

Vuonna 1964 uinuvassa Clacton-nimisessä pienessä rantakylässä kyllästyneet nuoret alkoivat perättömän huhun (kahvilat eivät suostuneet tarjoilemaan heille) energisoimina heitellä toisiaan kivillä. Nuoriso jakautui vaatetuksen perusteella kahteen ryhmään (Mods ja Rockers) ja muutamia kauppojen ikkunoita rikkoutui. Starttipistooliakin ammuttiin kerran ilmaan. Kylän muille asukkaille ja siellä olijoille noin kaksipäiväisen tapahtuman äänekkyyys ja yhtäkkinen hektisyys näyttäytyi ”ahdistavalta ja joskus pelottavaltaakin”. (Cohen 2002, 23-25.)

Seuraavina viikkoina tapahtuneesta syntyi maanlaajuinen kampanja nuorisovandalismin ja huliganismin kitkemiseksi. Kansallinen moraalinen paniikki oli synnitetty. Cohen (2002, 180-199) muistuttaa, että ilmiö ei syntynyt tyhjiöön vaan sille otolliselle maaperälle. Sodan jälkeisen Englannin nopea vaurastuminen ja sen tuomat yhteiskunnalliset jännitteet kulminoituivat ja sen reaktioit kohdistuivat nuoriin ja nuorisokulttuuriin. Ennennäkemätön taloudellinen hyvinvointi ja muun muassa aiempaa vapaampi seksuaalikäyttäytyminen synnyttivät muiden tunteiden ohella kateutta (em.). Nuoret olivat suurennuslasin alla ja pienikin tapahtuma oli potentiaalinen synnyttämään laajan liikehännän. Yhteiskunta ikään kuin vaati itseään päivittävän keskustelun ja ”Mods and Rockers”-tapauksesta se sai sellaisen.

Taskuvarkaus (Hall)

Hallin (ym. 1978) kirja tutki 1970-luvulla kohua nostattaneen ”rikosaallon” taustoja ja seurauksia. Viranomaisten mukaan rikokset olivat kasvussa ja muun muassa väkivaltaiset ryöstöt (”mugging”) nousivat kerta toisensa jälkeen otsikoihin. Väkivaltainen ryöstö esitettiin uudenaikaisena rikollisuuden muotona, joka toi väkivallan perinteiseen omaisuuden näpistämiseen. Tämä sai aikaan ketjun, joka tutkimuksen mukaan johti poliisien määrärahojen kasvuun ja yleisten toimintavaltuuksien laajentamiseen. Hall (ym., 1978) keskittyivät tutkimuksessaan juuri ryöstöjen representointiin mediassa ja siihen reagoimiseen. He argumentoivat, että ryöstöt (tutkimuksessa painotetaan ”mugging”-sanana merkitystä sen ollessa amerikkalainen sana ja uusi englantilaisessa kontekstissaan ja yhteiskunnassa) tuotiin mediassa esiin juurtuneiden uutistuottamisrakenteiden takia, ja ne synnyttivät yleisen huolen ja sitä kautta moraalisen paniikin. Paniikki manifestoitui poliisin toimivaltuuksien kasvattamisen lisäksi muun muassa ennennäkemättömän kovin rangaistuksin ihmisille, joiden rikokseen voitiin yhdistää edes löyhästi ryöstön elementti. Moraalinen paniikki oli kuitenkin synnitetty ja ihmiset vaativat mielipidekyselyissä entistä kovempia rangaistuksia ryöstäjille. Oikeuskoneisto vastasi yleiseen huoleen entistä rankemmin tuomioin. Esimerkkinä mainittakoon yhden nuoren saama 20 vuoden vankilatuomio väkivaltaisesta ryöstöstä. Hall (ym.) lähtökohta oli marxilainen ja he vetivät viivan talouskriisin ja taskuvarkausilmiön välillä (Thompson 1998, 16). Heidän mukaansa taskuvarkaudet toimivat eräänlaisena ”Troijan hevosena” poliisien toimivaltuuksien kasvattamiselle. Näin ”kasvanut sosiaalinen pelko auttoi perustelemaan poliisin toimenpiteitä työttömien reserviläisarmeijaa, nuoria, köyhiä ja mustia kohtaan” (em.; Jenkins 1992).

Tutkimusta on kritisoitu muun muassa juuri sen marxilaisesta lähtökohdastaan, joka kyllä selkeästi nousee kirjassa esiin. Tutkijat vetävät selkeän yhteyden kapitalismin ja yhteiskunnan hallintamekanismien välille. Hallin (ym., 1978) ansio moraalisen paniikin tutkimukselle oli kuitenkin (ks. esim. Thompson 1998, 57-60) sen analyysi median roolista merkitysten luojana ja ympäristön tulkitsijana. Mediainstituution avaaminen osiin ja sen osien analysoiminen toi tietoa, joka on vaikuttanut tähänkin tutkimukseen huomattavasti. Hall (et., 1978) puhuvat muun muassa ”merkitysten spiraalista” [signification spiral] kuvaillessa prosessia, joka merkityksellistää yhteiskunnalliset

tapahtumat tai ilmiöt ja auttaa ylläpitämään (ja luomaan) yhteiskunnallista konsensusta. ”Deviance” ja konsensus kulkevat käsi kädessä.

4. Moraalisen paniikin operationalisointi

Aiheen tiimoilta käydyssä tieteellisessä keskustelussa on ilmennyt moraalisen paniikin mittaamisen ongelmallisuus. Empirian puute tai sen vajavaisuus sekä moraalisen paniikin operationalisointiin liittyvät ongelmat tekevät ilmiön käytännöllistämisestä haasteellista. Metodeihin, ilmiöön ja teoriaan liittyvä pieni tulkinnanvaraisuus tekee aiheesta kuitenkin mielenkiintoisen ja alttiin keskustelulle. Cohen - moraalisen paniikin teorian isä - on jaotellut moraalisen paniikin prosessin kolmeen vaiheeseen: *ensinnäkin* ”uusi uhka” synnyttää kollektiivisen reaktion; *toiseksi* yleinen huoli kärjistyy tiettyjen paljon julkisuutta saaneiden tapahtumien johdosta ja kysyntä vastatoimenpiteille kärjistyy; *kolmanneksi* suurin osa väestöstä hyväksyy uhan todellisuuden ja syylliseksi koettuun ryhmään (tai ilmiöön/kulttuuriseen piirteeseen) kohdistetaan vihamielisyyttä. (Cohen 2002; Giomi & Tonello 2013, 2.)

Cohenin teorisoima moraalisen paniikin käsite (Cohen 2002) on operationalisoitavissa eri tavoin. Tulen itse käyttämään pohjana niin Cohenin jaottelua, kuin Gooden ja Ben-Yehudan (1994, 157-159) operationalisointia, joka pilkkoo moraalisen paniikin viiteen erilliseen ominaisuuteen:

Huoli

Ensimmäinen vaihe on yleinen huolen nousu, joka kohdistuu tiettyyn ihmisryhmään tai ilmiöön, jonka käytöksen seuraukset nähdään uhkaavina yhteiskunnalle. Tämä on mitattavissa muun muassa mielipidemittauksin, median raportointikäyttäytymisellä, lainsäädäntömuutoksilla.

Vihamielisyys

Toinen vaihe on vihamielisyyden kasvu sitä ihmisryhmää kohtaan, joka nähdään olevan uhkaavan käytöksen tai ilmiön taustalla. Tämä ryhmä nähdään ”normaalin” ja ”kunnioitettavan” yhteiskunnan vihollisina. Toiseuden luominen tapahtuu ja rakennetaan sosiaaliseen sekä ”folk devils” [syytöksen kohde] (Cohen 2002), että ”sankareita”, jotka mittelöivät moraalisuuden kehällä.

Yhteisymmärrys

Ensimmäistä ja toista vaihetta seuraa kolmas vaihe, jossa yhteiskunta (tai sen jokin osa) saavuttaa yhteisymmärryksen siitä, että uhka on todellinen ja että sen syy on personoitavissa tiettyyn ihmisryhmään. Yhteisymmärryksen ei tarvitse olla koko yhteiskuntaa koskeva, eikä enemmistön tarvitse olla samaa mieltä, mutta sen levinneisyys on volyymiltaan merkittävä.

Suhteettomuus

Moraalisen paniikin käsitteeseen kuuluu vahvasti epäsuhtaisuuden kriteeri. Huolenaihe tiettyä ilmiötä kohtaan on moraalisen paniikin vallitessa suhteetonta eikä se pohjaudu – ainakaan väitetyllä mittakaavalla – empiriaan. Suhteettomuus on kriitikoiden (ks. Waddington 1986) mukaan ongelmallinen käsite eikä sen olemassaolon todistaminen ole niin yksisteliteistä. Goode ja Ben-Yehuda (1994, 158) ratkaisevat tämän ongelman ehdottamalla neljää kriteeriä suhteettomuusilmiön todentamiseksi:

1. Yleisen huolenaiheen kohteena olevan ilmiön mittaamiseen käytetyt luvut ovat liioiteltuja.
2. Jos pelon kohteena olevan ilmiön olemassaolo on todisteiden valossa mahdoton todistaa.
3. Jos kohteeseen osoitettu huomio on huomattavasti suurempi kuin toiseen kohteeseen osoitettu huomio, ja jos ensimmäisen kohteen luoma uhka ei ylitä toisen kohteen luomaa uhkaa.
4. Jos kohdetta huomioidaan huomattavasti enemmän kuin on huomioitu aikaisemmin – tai tullaan huomioimaan myöhemmin – ja kohde ei ole objektiivisesti tarkasteltuna muuttanut muotoaan.

Volatiilisuus

Viides Gooden ja Ben-Yehudan operationalisoima moraalisen paniikin ilmentymä on volatilitiiteetti. Volatilitiiteetillä tarkoitetaan ilmiön voimakkuuden ennakoimatonta vaihtelua ja vaihtelun näennäistä. Moraalinen paniikki voi syntyä nopeasti ja hävitä yhtä nopeasti. Moraalisen paniikin intensiteetti voi myös vaihdella ajan suhteen ja se voi myös ilmetä lievästi yhteiskunnan taustalla ilmaantuakseen jälleen ajan ollessa oikea.

Moraalista paniikkia on tutkittu monin eri tavoin ja tutkijat korostavat eri moraalisen paniikin piirteitä (Thompson 1998, 9). Gooden ja Ben-Yehudan (1994) moraalisen käsitteen operationalisointi tulee, kuten mainittu, toimimaan pohjana operationalisoinnissa, jota tässä tutkimuksessa käytetään. Tutkimuksessani tulen kuitenkin pohtimaan ”deviancea”, toiseutta, abstraktista näkökulmasta. Pidän mahdollisuutta, että yleinen huolenaihe ja pahennus kohdistuu kulttuuriseen piirteeseen tai persoonattomaan ilmiöön. Tässä kappaleessa esitän perustelut lähtökohdalleni.

Monessa Gooden ja Ben-Yehudan kriteerissä ihmisryhmä toimii moraalisen paniikin synnyttämien tunteiden (pelko jne.) projisaation kohteena. Myös Cohenin kolmeportaisessa prosessin jaottelussa viimeinen vaihe (yleisen vihamielisyyden kohdentaminen tiettyyn ryhmään) viittaa ryhmään ihmisiä. Kaikissa moraalista paniikkia käsittelevissä tutkimuksissa ei uhan aiheuttaja ole kuitenkaan aina personoitavissa. Tutkimustani varten laajentamani ”deviance”-kohteen määritelmä ottaa mallia näistä tutkimuksista.

Goode ja Ben-Yehuda viittaavat Slovicin (ym., 1991) tutkimukseen antaessaan esimerkin tieteellisestä moraalista paniikkia analysoivasta tutkimuksesta, joka ei täytä kaikkia heidän määrittelemiä kriteereitä moraalista paniikista mutta voidaan silti sisällyttää moraaliseen paniikkiin. Vaikka Slovic kollegoineen ei suoraan tutki moraalista paniikkia ilmiönä, heidän löytönsä viittaavat ilmiöön epäsuorasti yhdeltä osin: suhteettomuus uhan toteutumisen todennäköisyydellä ja yleisen pelon ja huolen uhan suhteen välillä (Goode & Ben-Yehuda 1994, 162). Moraalinen paniikki ei siis välttämättä tarvitse kohdentua tiettyyn ihmisryhmään. Alienisaation kohteena voi myös olla kulttuurinen piirre tai abstrakti ilmiö. Slovicin tutkimus myös osaltaan osoittaa, kuinka eri tavoin moraalista paniikkia voi tutkia ja näin moraalisen paniikin käsitteen monimuotoisuuden.

Goode ja Ben-Yehuda (1994, 160-162) viittaavat myös Hallin (ym. 1978) tutkimukseen antaessaan esimerkin moraalista paniikista tehdystä tutkimuksesta. Hallin tutkimus antaa mielestäni Slovicin tutkimusta selkeämmin kuvan moraalisen paniikin tutkimuksen diversiteetistä. Aiemminkin mainitussa tutkimuksessa Hall työtovereineen on tutkinut taskuvarkautta ilmiönä 1970-luvun Englannissa moraalisen paniikin näkökulmasta. Toisin kuin Cohenin (2002) tutkimus, joka osoitti alienisaation kohteena

olleen tietty ihmisryhmä, Hallin tutkimus analysoi moraalisen paniikin ilmentymistä yleisemmin yhteiskunnan tasolla osoittaen sen tapahtuneen ilman erityistä ja rajattavissa olevaa ihmisryhmää.

Myös Corradi (2013) pohtii Italian vuosikymmenen vaihteen talouskriisin ja uuden uutisointiaallon välistä yhteyttä kommentoidessaan Giomin ja Tonellon (2013) tutkimusta. On mahdollista, että moraalinen paniikki synnytetään tietoisesti harhauttamaan yleisön huomion talouskriisistä muihin, siihen kuulumattomiin ongelmiin. Kausaalisuhteen selvittäminen ei ole kuitenkaan tutkimukseni päätehtävä vaan ilmiön todentaminen ajan ja paikan suhteen. Käytössäni olevat aineistoresurssit eivät myöskään mahdollista läpikotaista aiheen analysointia vaan pikemminkin raapivat pintaa paljastaen, mitä pinnan alta löytyy. Mikäli aineiston analysointi paljastaa viitteitä moraalisesta paniikista (tai muusta kiinnostavasta) on syytä laajentaa aineistoa ja syventää analyysia. Thompson muistuttaa myös, että media ei välttämättä tietoisesti rakenna ja ylläpidä moraalista paniikkia siirtääkseen yleisön huomion talouskriisistä muualle. Sen sijaan voi olla, että talouskriisi aiheuttaa sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ongelmia, joihin media reagoi korostaen ongelmien oireita, kuten yleistä huolta yhteiskunnan tilasta. (Thompson 1998, 19.)

Giomi ja Tonello (2013, 2-3) typistävät moraalisen paniikin kahteen lähtökohtaan: 1) on havaittavissa haavoittuvainen ja suojelua tarvitseva ryhmä, 2) median rooli moraalisen paniikin luojana on tärkeydessään kriittinen. Tämä jaottelu sortuu kuitenkin liialliseen yksinkertaistamiseen, kuten moni muukin moraalista paniikkia analysoiva tutkimus. Moraalista paniikkia ei voida irrottaa yleisen huolen ja vihamielisyyden aspektista. Tapa, jolla yleistä huolta ja vihamielisyyttä mitataan ja niille annettu painoarvo voi vaihdella tutkimuksesta toiseen, mutta ne on sisällytettävä moraalista paniikkia ilmentävien kategorioiden joukkoon. Tästä syystä en voi jättää ”deviance” käsitettä pois tutkimuksesta vain siksi, että se ei ole selkeä ja helposti määriteltävissä. Se voi piillä diskurssissa näkymättömissä esimerkiksi aiemmin mainituissa muodoissa (patriarkalisuus jne.). Tai sitten se voi loistaa poissaolollaan kyseenalaistaen näin koko moraalisen paniikin olemassaolon tutkitussa kohteessa.

Tutkimuksessani lähestyn moraalista paniikkia ja sen olemassaoloa tietynlaisen hybridimallin avulla, joka pohjautuu sekä Gooden ja Ben-Yehudan operationalisointiin, että

muun muassa Hallin ja Slovicin tutkimuksissa käytettyihin menetelmiin. Samalla malli pitää mielessä Cohenin alkuperäisen kolmiportaisen jaottelun siihen kuitenkin liikaa nojaamatta sen perustuessa tapahtumaluonteiseen tarkasteluun ajassa. Aineistoni luonnetta silmälläpitäen selkeytän moraalisen paniikin kriteereitä enkä fokusoi niinkään ilmiön muutokseen ajassa vaan ilmiön ominaisuuksiin. Etsin aineistosta toistuvia teemoja, argumentteja ja diskursseja ja suhteutan näitä seuraavia kategorioita vasten, joiden täyttymistä pidän ehtona hypoteesin (moraalinen paniikki esiintyy) vahvistamiselle:

1. Suhteettomuus

Tässä tutkimuksessa suhteettomuus ei tarkoita ilmiön vakavuuden suurentelua, mitä se esimerkiksi Cohenin tutkimuksessa tarkoitti. Naisiin kohdistuvat murhat ja väkivalta yleisesti ovat vakava ilmiö. Tässä tutkimuksessa suhteettomuutta etsitään puolestaan tavassa viestiä. Kysyn aineistolta, rakentaako media todellisuutta mielikuvin tai ei täysin todenmukaisiin väittein. Suhteettomuus voi esiintyä esimerkiksi tilastojen väärin tulkitsemisena tai suoranaishana vääristämisinä.

2. Huoli

Ilmiölle etsitään syytä/syypäätä (lue: ”deviance”, poikkeavuus). Moraaliseen paniikkiin liittyy lähtemättömästi poikkeavuus ja sitä kohtaan heijastuva huoli ja pelko. Etsin aineistosta viitteitä tästä poikkeavuudesta. Poikkeavuus on sosiaalinen konstruktio ja kuten kaikilla konstruktioilla, sillä voi olla pohja todellisessa ilmiössä. Tutkin, löytyykö poikkeavuudeksi määritelty kohde aineistosta ja jos löytyy, mikä tämä on.

3. Julkinen valta ja sen suhde käytyyn keskusteluun

Paniikki viittaa sananakin kokonaisvaltaisuuteen. Moraalinen paniikki on yhteisön (yksilö ja media) vuorovaikutuksessa luoma pelkotila, johon julkinen valta vastaa. Näiden välille syntyy interaktiota. Etsin aineistosta viitteitä tällaisesta. Tuodaanko keskusteluun valtion edustajia? Vaaditaanko heiltä toimenpiteitä?

Tämä kategorisointini on yhteensopiva sekä Gooden ja Ben-Yehudan (1994, 157-159), että Thompsonin (1998, 9) rajausten kanssa. Thompson (em., 9) kiteyttää moraalisen paniikin ominaisuudet yleiseen huoleen tiettyä käytöstä kohtaan ja vihamielisyyteen uhaksi koettua entiteettiä kohtaan. Sekä Goode (ym.), että Thompson kuitenkin lisäävät kategorianippuun volatilisisuuden (ks. aiempi) juuri tutkittavan ilmiön paniikinomaisesta luonteesta johtuen. En tarkastele tutkimuksessani ilmiön volatiilisuuksi sillä pidän sitä marginaalisena ulottuvuutena tutkimuksen kannalta. Volatiilisuus näyttäytyy nopeassa lehtiartikkeleiden määrän vaihtelun tarkastelussa ja syvempi analysointi ei ole tämän tutkimuksen käytössä olevien resurssien puitteissa mahdollista.

5. Aineisto ja metodi

Tässä kappaleessa esittelen tutkimuksessa käytetyn aineiston sekä tutkimusmetodin.

5.1 Aineisto

Tulen käyttämään tutkimuksen aineistona italialaista sanomalehti-uutisointia ('Il Corriere della Sera' ja 'La Repubblica'). Mainitut sanomalehdet valikoituivat niin kokonsa, kuin saatavuutensa perusteella. Sekä "Il Corriere della Sera" että "La Repubblica" ovat Italian laajalevikkisimmät (Wikipedia) lehdet 'Gazzetta dello Sportin' jälkeen, joka on urheilulehti. Italian median valta- ja omistusrakenteet huomioon ottaen lehdet ovat tarpeeksi riippumattomia. "La Repubblica" on keskustavasemmisto-akselille maltillistunut, alun perin radikaalivasemmistopohjalle perustettu lehti kun taas "Il Corriere" on muun muassa Fiatin ja muutaman muun suuren yhtiön osake-enemmistön hallitsema lehti, joka on kuitenkin säilyttänyt journalistisen integriteetin. Italialaisessa mediaympäristössä on tärkeää pitää mielessä valtarakenteet ja omistussuhteet. Entinen pääministeri Silvio Berlusconi omistaa suuren osan mediasta (tv:t pääosin) ja hänellä on vaikutusvaltaisia suhteita kaikkiin median osa-alueisiin. Aineiston lähteiksi valikoituneet lehdet voidaan ajatella saavan "puhtaat paperit", muistaen kuitenkin italialaisen median konteksti, johon pureutuminen ei ole tässä tutkimuksessa tarkoituksenmukaista.

Taulukko 1 osoittaa, että muun muassa Giomin ja Tonellon (2013, 24-25) osoittama uutisoinnin "uusi aalto" on nähtävissä. Naisiin kohdistuvien murhien uutisoinnin määrä

kasvoi eksponentiaalisesti vuodesta 2012 eteenpäin. Erogen Giomin ja Tonellon tarkasteluvuodesta 2006 jolloin uutisoitiin – suhteettomasti – ulkomaalaisten tekemistä murhista, joissa nainen oli uhri, vuodesta 2012 eteenpäin uutisoitiin kotiväkivallasta ja kodin piirissä tapahtuvista murhista. Tämä ilmiö nimettiin, kuten mainittu, ”femminicidioksi”, joka toimi aineiston haussa hakusanana. ”La Repubblica” jopa niputti omaehtoisesti ”femminicidio”-uutisointinsa omalle sivulleen, jonka se otsikoi ”Naismurha – Hälytys väkivallasta, joka usein tapahtuu kodin seinien sisällä” [”Femminicidio- É allarme per la violenza che spesso ha luogo tra le mura domestiche”]. Jo Republican otsikointi itsessään paljastaa kriisin ja paniikin merkkejä.

Taulukko 1. Uutisoinnin määrät vuosikohtaisesti, sisältäen kaikki löytyneet artikkelit.

La Repubblica		Vuosi	Määrä	
		04/2012 lähtien	44	
		2013	202	Femminicidio-hakusanan alle jäävät artikkelit aiheesta.
		10/2014 asti	93	
Corriere della Sera		Vuosi	Määrä	
		2009	2	
		2011	1	Femminicidio-hakusanan alle jäävät artikkelit aiheesta (haku tekstin sisältä).
		2012	50	
		2013	264	
		11/2014 asti	55	

Il Corriere della Sera ei vastaavasti ollut tehnyt omaa aiheen uutisten niputusta. Corrieren osalta hain artikkelit sisällönhauulla ”femminicidio”-hakusanalla. Hakusanan valinta oli selkeä: se edustaa ilmiötä naisiin kohdistuvien murhien takana. Käytännössä kaikki naisen murhaa käsittelevä uutisointi sisältää sanan ”femminicidio”. Sanalle on annettu merkitys ilmiön kuvaajana ja se on laajennettu edustamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa yleisesti säilyttäen taustalla kuitenkin ajatuksen siitä, että naisiin kohdistuva väkivalta tapahtuu kohteen naiseuden takia. Murha-tematiikkaa käsitellään myös väkivallan kautta, joka kulkee murhan kanssa käsi kädessä. Aiheen monimuotoinen ja paikoin jopa sekava käsitteleminen antaa viitteitä – kuten La Republican teeman otsikointi - paniikista.

Corrieresta saatu aineisto eroaa Republican vastaavasta muutamalla merkittäväällä tavalla: ensinnäkin se ei sisällä yhtä paljon rikoskronikoita (lyhyt raportti tapahtuneesta) vaan koostuu Republicaa enemmän kommentteista ja pohdintoja sisältävistä kirjoituksista. Tämä antaa aineistokokonaisuudelle väriä, joka on aineiston reliabiliteetin kannalta tervetullutta.

Aineisto sisältää muutakin, kuin murha-tapauksia käsitteleviä uutisia. Tämä voi tuntua oudolta tämän tutkimuksen fokuksen kannalta mutta kertoo median tavasta käsitellä aihetta. Murhat ovat toimineet katalysaattorina naisen asemaa koskevalle tematiikalle; aihe, jota useimmiten on tarkastelun alla olevana ajankohtana käsitelty ”femminicidion” ympärille luodun keskustelun sateenvarjon alla. Kolumneja on yhteensä alle viisi.

5.1.1 Aineiston rajaus

Rajaamatonta aineistoa oli liikaa (Taulukko 1) joten aineiston määrä pienentyi tässä kappaleessa kerrotuin kriteerein. Taulukko 2 näyttää aineiston määrän raakakeruuvaihetta seuranneiden rajauksien jälkeen. Ensimmäinen rajaus tapahtui ajan suhteen ja sivustolta kerääminen lopetettiin ’La Repubblica’:n osalta lokakuussa 2014 ja ’Il Corriere della Sera’:n osalta marraskuussa 2014. Aineistokeruun alkuajankohta on molempien lähteiden osalta tammikuu 2012.

Koska Corrieren aineistokeruu perustui ”femminicidio”-sanaan, laajensi tämä artikkelien määrää koskemaan tutkimuksen kannalta epäolennaisia artikkeleja, kuten tapahtumia tai aihetta käsitteleviä teoksia. Suurin osa näistä oli kategorisoitavissa suoranaiseksi mainoksiksi; nämä jätin heti alkuun pois aineistosta. Jotkut tapahtumaan viittaavat kirjoitukset kuitenkin käsittelevät aihetta tapahtumasta kertomisen lomassa ja nämä säilytin ensimmäisessä rajauksessa. Ensimmäisessä rajauksessa jätin pois myös kirjoitukset, jotka olivat alle sivun eli noin 200 merkkiä pitkiä.

Tämän jälkeen poistin aineistosta 2/3 artikkeleista (jättäen näin joka kolmannen) kronologisessa järjestyksessä. Tein rajauksen niin ”La Republican”, kuin ”Corrieren” artikkeleihin, jotta rajaus olisi koherentti aineiston lähteestä riippumatta vaikka Corrieren artikkeleita oli pituuden mukaan tehdyn rajauksen jälkeen vähemmän kuin Republican artikkeleita. Taulukossa 2 näkyy aineiston määrä lopullisen rajauksen jälkeen.

Taulukko 2. Aineiston lopullinen määrä vuosi- ja lehtikohtaisesti.

La Repubblica	Vuosi	Määrä		
	2012	7		
	2013	31		
	10/2014 asti	12		
Corriere della Sera	Vuosi	Määrä		
	2012	5		
	2013	19		
	11/2014 asti	7		

Alkuperäisestä aineistosta poistettu alle sivun mittaiset jutut, jonka jälkeen jätettiin joka kolmas kronologisessa järjestyksessä.

Aineistona käytettyjä artikkeleita on 88. Analysoitavaa tekstiä kerääntyi ”La Repubblica” osalta 83 sivua (A4) ja ”Corrieren” osalta 45.

Rajattu aineisto on siinä mielessä ongelmallinen, että se ei välttämättä tuo kaikkia näkökulmia esiin. Analyysi pureutuu diskurssiin, konstruktion, joka voi muuttua lehdenkin sisällä artikkelista toiseen. Aineistoon on voinut satunnaisten valikoinnin takia jäädä ylliedustetuksi tietyn toimittajan tai tietyn näkökulman jutut. Esimerkiksi kronikoiden luonne voi muuttua riippuen päivästä: välittömästi tapahtuman jälkeen tapahtumasta voidaan uutisoida brutaalin faktuaalisesti, jonka jälkeen seuraavina päivinä tapahtumaa käsitellään ”ihmisläheisemmin”, kertoen tapahtuman osapuolten tarinat. Nämä kaksi näkökulmaa eroavat toisistaan, mutta on oletettavissa että molemmat käsittelytavat pitävät sisällään diskursseja ja informaatiota, joilla on tämän tutkimuksen kannalta sama analyysiarvo. Tutkimuksen kokonaisuutta silmällä pitäen aineiston rajaukseen liittyvät ongelmat ovat mielestäni suhteellisen vähäisiä.

5.2 Diskurssianalyysi

Kuten teoreettisessa osiossa, kriittistä diskurssianalyysiä esitellessäni mainitsin, diskurssianalyysi tutkii tapoja, joilla todellisuutta luodaan ja joilla se käsitetään. Yhteiskuntatieteissä diskurssi nähdään tapana hahmottaa ja jäsentää maailma (Pietikäinen 2000, 192). Haen tekstistä tutkimuskohdettani valottavia diskursseja ja analysoin näitä kontekstissaan. Kategorisoimien aiheiden lisäksi on kiinnostavaa nähdä, löytyykö aineistosta diskursseja, jotka ovat ristiriidassa keskenään. Tämä on siltä osin odotettavissa, että aineistossa on kaksi sanomalehteä ja sitäkin enemmän toimittajia, joilla on omat diskurssikäytännöt ja suhde sosiokulttuurisiin käytäntöihin (ks. kuva 1).

On kuitenkin mahdollista, että samankin tekstin sisältä löytyy keskenään ristiriitaisia diskursseja. Esimerkiksi 1960-luvun Amerikassa mustien oikeuksia puolustavalla valkoisella toimittajalla voi olla alitajuisia sosiokulttuurisia käytäntöjä, jotka – tulkinnasta riippuen – voivat manifestoitua tekstissä. Diskurssin tuottajan on mahdotonta täysin irrottaa itseään ympäristöstään, luoden täten mahdollisesti kaksi vastakkaista diskurssia: normeja kyseenalaistavan ja normeja puolustavan. Vastakkaisten diskurssien löytäminen on tulkinnanvaraista, eivätkä ne ilmene suoraan tekstistä. Tulkinnan perustelu onkin tällaisten tapausten löytämisen yhteydessä välttämättömyys.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat: onko moraalinen paniikki havaittavissa italialaisten naismurhien uutisoinnissa? Jos on, minkälaista poikkeavuutta (”deviance”) on löydettävissä? Vastauksia tutkimuskysymyksiin lähden hakemaan etsimällä aineistosta seuraavaksi tematisoituja aiheita. Niitä analysoimalla pyrin saamaan kokonaiskuvan niin aiheesta, kuin tutkimuskohteista. En tule koodaamaan teemoja, sillä ne ovat hyvin tulkinnanvaraisia ja toimivat pikemminkin yleisenä analyysin suunnannäyttäjänä kuin pohjana sille.

Aineistosta haetut teemat:

1. luokka: teon motiivi

Mitkä esitetään teon motiiveiksi? Löytyykö motiiveilla yhteistä? Kiinnostavaa on myös, millä tavalla motiivi esitetään ja diskurssi motiivin taustalla. Näen murhien motiiveilla olevan kaksi ulottuvuutta: tekijälähtöinen ja yhteiskuntalähtöinen ulottuvuus. Murhaajan teon taustalla olevalla motiivilla voi olla tekijän silmissä eri merkitys kuin toimittajan ja sitä kautta yhteiskunnan silmissä.

2. luokka: suhteettomuus

Millaista kielenkäyttöä käytetään laitettaessa tapausta isompaan kontekstiin. Vääristelläänkö tilastoja? Suurennellaanko ilmiötä tarkoituksella? Käsitelläänkö aihetta poikkeuksellisuuden kautta? Löytyykö kommentteja, jotka päinvastoin pyrkivät hillitsemään ilmiön suurentelua ja hakevat faktuaalisempaa käsittelyä?

3. luokka: julkinen valta

Millainen rooli julkisen vallan edustajilla on keskustelussa. Mitä diskursseja he käyttävät? Onko syy heidän mukana oloonsa moraalisisessa paniikissa?

4. luokka: tekijän kuvaus

Millä tavoin murhan- tai muun väkivallantekijää kuvataan. Mitä sanotaan, mitä jätetään sanomatta.

5. luokka: uhrin kuvaus

Millä tavoin uhria kuvataan? Mitä sanotaan, mitä jätetään sanomatta. Löytyykö aineistosta uhrin idealisointiin viittaavia diskursseja? Uhrin idealisointi on yhteydessä kokonaiskuvan luomiseen ja sitä kautta voi olla yhteydessä moraaliseen paniikkiin.

Teemojen lisäksi tulen kiinnittämään huomiota elementteihin, jotka kiinnittivät huomioni aineistoa lukiessani pitäen fokuksen kuitenkin tutkimuksen aihepiirissä ja tutkimuskysymyksissä. Mikä herättää millaisia ajatuksia ja miksi? Mikä näyttäisi tekstistä puuttuvan? Tulen poimimaan joitakin lainauksia aineistosta päätelmieni tueksi ja linkittämään lainauksiin alkuperäisestä tekstistä poimitut kohdat, jotta käänökseni läpinäkyvyys säilyisi.

6. Tulokset

6.1 Naisiin kohdistuva väkivalta ja murhat Italiassa

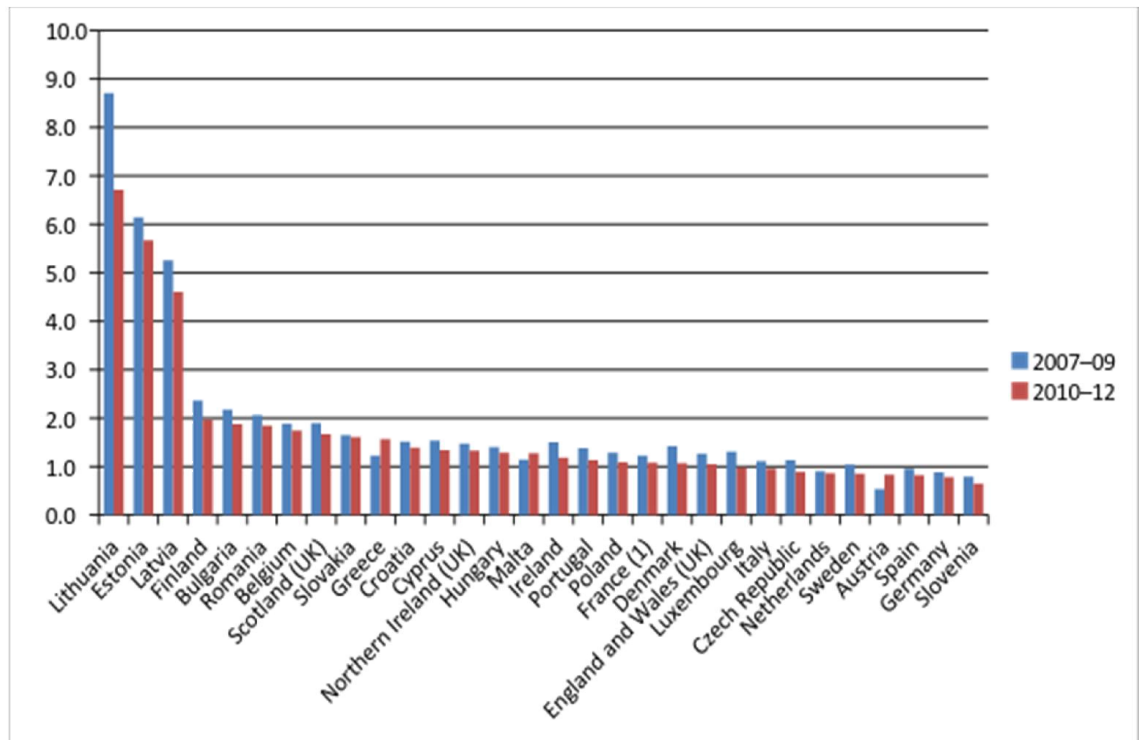
Vaikka tutkimus keskittyikin naisiin kohdistuviin murhiin, on syytä avata hieman myös naisiin kohdistuvan väkivallan aspektia koska italialaisessa keskustelussa murhaa ja väkivaltaa on käsitelty pitkälti samassa yhteydessä. Naisiin kohdistuva väkivalta on kulttuuri- ja valtiorajoja ylittävä ilmiö, jonka juuret ovat patriarkalisuudessa ja misogyniassa. Murha voidaan nähdä kärjistyneimpänä väkivallan muotona, mutta on syytä silti muistaa väkivallan valtasosiologiset ja kulttuuriset ulottuvuudet, joita ei tutkimuksen kannalta ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista avata perusteellisesti. Väkivalta itsessään on yhteydessä hallitsemiseen ja vallankäyttöön ja murha on näiden hallintamekanismien epäonnistumisen reflektio. On myös pidettävä mielessä väkivallan eri muodot, kuten muun muassa henkinen väkivalta, jonka vaikutuksia yleensä aliarvioidaan. Valaisevaa on, että Italiassa puhutaan yleisesti ”femminicidiosta” ja ”femicidista” toistensa synonyymeina, vaikka toinen kuvaa spesifisti murhaa, ja toinen yleisesti kaikkea naiseen kohdistuvaa väkivaltaa. Tutkimuksessani en kiinnitä tähän sen suurempaa huomiota, vaikka se olisikin retorisesti kiinnostava yksityiskohta.

Murha jää suhteellisen harvoin selvittämättä ja käytännössä se aina tilastoidaan; murhaton väkivalta voi esiintyä piilossa viranomaisilta ja tilastoilta ja se monelta osin heijastelee väkivallan taustatekijöitä herkemmin kuin radikaali murha. Tässä tutkimuksessa fokuksen kohteena on kuitenkin pääsääntöisesti naisiin kohdistuva murha siitä käydyn uutisoinnin takia.

Italiassa tapahtuu, ehkä yllättäen, verrattaen vähemmän murhia moneen muuhun Euroopan maahan nähden (Eurostat 2014). Italian sisäministeriön keräämän tiedon mukaan Italiassa murhien määrä on pysynyt melko vakiona 1980-luvun loppua ja 1990-luvun alkua lukuun ottamatta (jolloin luku pomppasi paikoin yli kolmen) ollen 1-1.5 murhan tuntumassa jokaista 100 tuhatta ihmistä kohden (Ministero dell’Interno 2007, 114). Eurostatin (2014) keräämien tietojen mukaan sama trendi on jatkunut myös 2006 vuoden jälkeen kuten kuviosta 2 voidaan huomata.

Kuvio 2 osoittaa murhien määrän väkilukuun nähden. Nähtävissä on Baltian maiden suhteettoman korkeat murhalukemat verrattuna muuhun Eurooppaan. Tämä on

kiinnostava poikkeama, johon pureutuminen ei kuitenkaan edesauta käsillä olevan tutkimusongelman selvittämistä. Havainnollistavaa ja näkökulmaa antavaa on kuitenkin huomata esimerkiksi Italian ja Suomen murhalukemien ero: Italiassa tapahtuu noin kaksi kertaa vähemmän murhia väkilukuun nähden. Tämä on yllättävää jos ajattelee mielikuvia, joita Italiasta syntyy aiheen tiimoilta: järjestäytynyt rikollisuus (mafia), vuosikausia jatkunut talouskriisi, ”macho”-kulttuuri ja niin edelleen.

Kuvio 3. Murhien määrä jokaista 100 tuhatta ihmistä kohden vuosien 2007–2009 ja 2010–2012 keskiarvoin. (1) 2010–12 sijaan 2009–11. Lähde: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>.

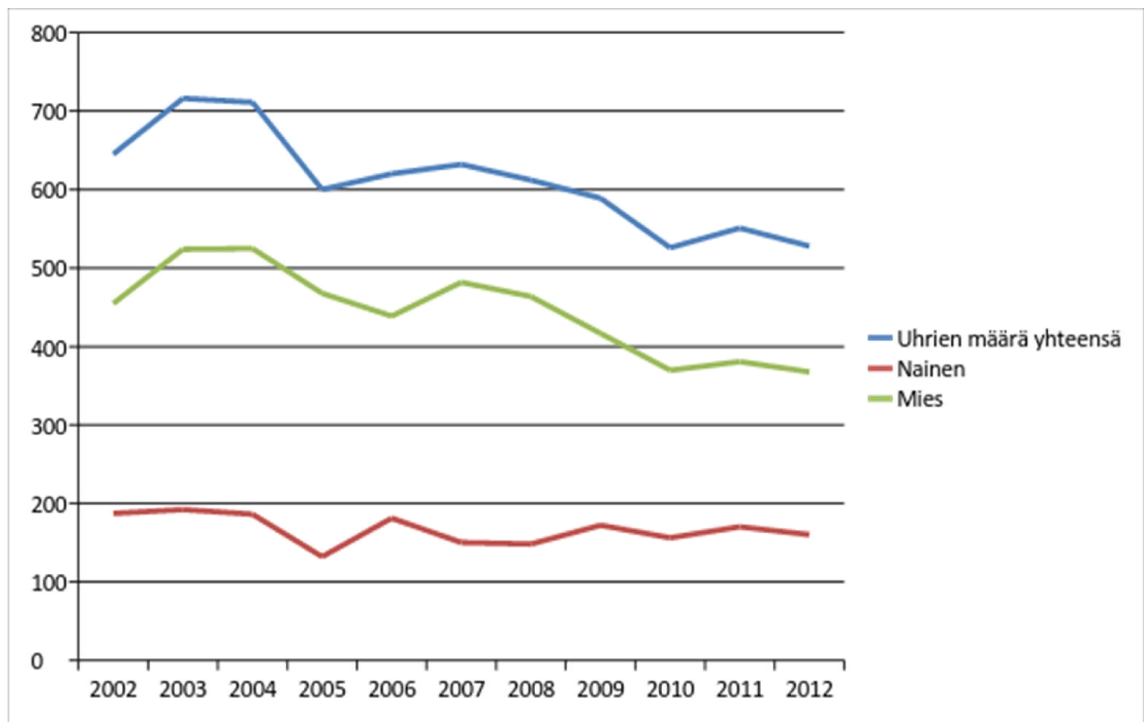
Naisiin kohdistuvien murhien tekijät ovat useimmiten uhrin lähipiirin jäseniä (avo- tai aviopuoliso, romanttisen suhteen toinen osapuoli, sukulainen). Esimerkiksi vuonna 2013 arviolta 75% naisiin kohdistuneista murhista tapahtui aviopuolison, poikaystävän tai entisen kumppanin toimesta. (Nadeau 2013b; Zoraida 2014, 10). Naisiin kohdistuva väkivalta tapahtuu yleensä kotona ja (kuolemaan johtamaton väkivalta) jää usein raportoimatta (Zoraida 2014, 9).

Naisiin kohdistuva väkivalta on argumentoitu olevan varsinkin ”macho”-kulttuuria edustavien maiden ongelma. Maat kuten Italia ja Espanja ovat kulttuuriltaan mies-valtaisia ja naismurhat ovat usein ”hyväksytympiä” kuin muualla (ks. Russell & Radford 1992; Zoraida 2014; Nadeau 2013b). Tämä voi olla syy, että naisiin

kohdistuvat murhat ja sitä kautta väkivalta ovat nousseet otsikoihin aiempaa enemmän – kontrasti on suuri.

Tutkittaessa muun muassa naismurhia ja siihen liittyviä ilmiöitä on käytännössä mahdotonta asemoida itsensä ennakkoluulojen ulkopuolelle. Aihe on itsessään väritynyt ja sen olemassaolon tutkiminen maassa, joka perinteisesti mielletään syvään juurtuneen patriarkaalisuuden maana, on haastavaa. Tilastoja tarkastellessa voidaan kuitenkin huomata, että naismurha-ilmiö ei välttämättä vastaa odotuksia.

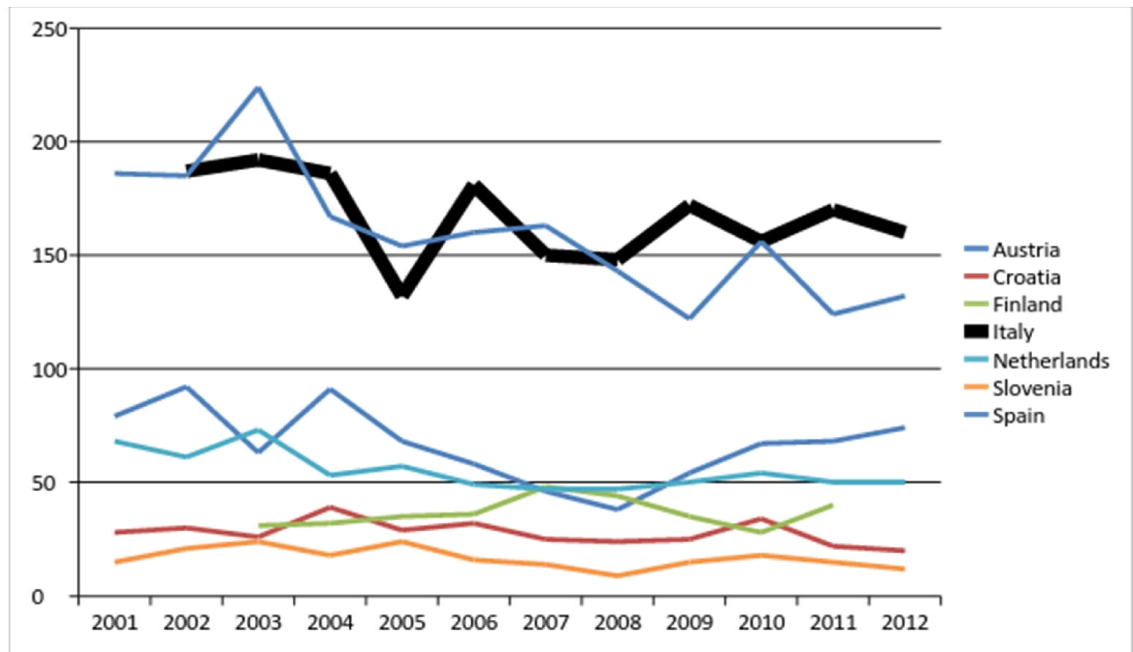
Kuvio 3 ja kuvio 5 osoittavat, että naisiin kohdistuvien murhien määrä on pysynyt käytännössä vakiona koko 2000-luvun. Mediassa hälytetty ”naismurhahälytys” [emergenza femminicidio] ei ole ainakaan määrällistä kasvua silmälläpitäen perusteltu. Moraalisen paniikin suhteettomuuskritiikki näyttäisi ainakin tältä osin saavan vastakaikua.

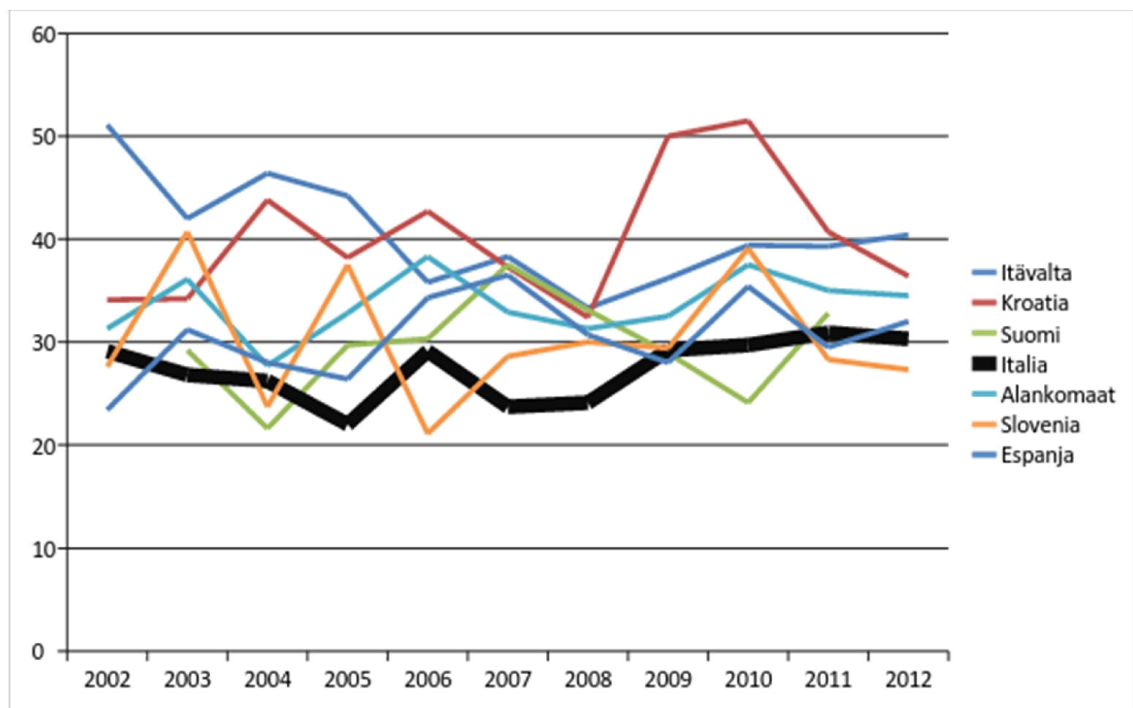
Kuvio 4. Murhat Italiassa sukupuolen mukaan 2002-2012. Lähde: <http://w3.unece.org/pxweb/>.

Vertaillen naisiin kohdistuvien murhien määrää maiden välillä (kuvio 4), huomataan, että ehkä Espanjaa lukuun ottamatta maassa kuin maassa murhien määrällinen flukтуаatio on melko pientä. Olen jättänyt vertailun ulkopuolelle pienet maat (esim. Luxemburg) ja maat, joista ei ollut joka vuodelta tietoa (esim. Ruotsi)

taulukon selkeyttämiseksi. Taulukkoon päässeet maat edustavat kuitenkin kattavasti yleistä naisiin kohdistuvien murhien trendiä Euroopassa (suhteessa murhien kokonaismäärään). Naisiin kohdistuvien murhien määrät eivät siis yleisesti ottaen muutu – niin Italiassa kuin maailmallakin. Miksi niin sitten annetaan ymmärtää?

Kuvio 5. Naisiin kohdistuvien murhien määrä. Lähde: <http://w3.unece.org/pxweb/>.

Kuvio 6. Naisiin kohdistuvien murhien osuus (%) murhien kokonaismäärästä. Lähde: <http://w3.unece.org/pxweb/>.

6.2 Naismurha mediassa

Lukemisen selkeyttämiseksi jaottelen tämän luvun neljään tematisoituun osa-alueeseen, jotka noudattelevat tässä tutkimuksessa käytettyä operationalisointia. Ensimmäisenä tutkin aineistoa ”hätätilan” näkökulmasta, jossa analysoin tapaa, jolla artikkelit käsittelevät tapahtumia. Luvussa analysoin uutisointien luonnetta: millä tavalla tapauksista kerrotaan ja onko tapauksilla kerronnan tavoilla ja diskursseilla jotain yhteistä. Luvun tarkoitus on saada esimakua ilmiöstä ja johdattaa sen kanssa hyvin lähellä olevaan toiseen lukuun: suhteettomuus. Näiden lukujen avulla on tarkoitus selvittää paniikin luonne. Kolmannessa luvussa pohdin poikkeavuuden aspektia: löytyykö aineistosta ”deviance”, syyllisyyden kohde vai onko kohde vailla muotoa, jääden abstraktille tasolle, joka ei kuitenkaan sen olemassaolosta vielä anna selvää kuvaa. Neljäs analyysin osa-alue käsittelee julkisen vallan aspektia: miten ja miksi julkisen vallan edustajat ovat osallistuneet (tai on osallistettu) keskusteluun ja mitä toimenpiteitä valtio ja kunnat ovat toteuttaneet ongelman ratkaisemiseksi. Osa-alueet on eroteltu luettavuuden parantamiseksi mutta ne tulevat puhumaan keskenään ja käsittelevät paikoin samaa asiaa eri näkökulmista. Merkit ’<<’ ja ’>>’ viittaavat lainauksen sisällä olevaan lainaukseen.

6.2.1 Hätätila

”.. vuonna 2012, naismurha oli hyvin vähän käytetty neologismi ja kotiväkivalta marginaaleissa oleva ongelma” (CdS, 10.08.2013). (1)

Ensimmäinen huomio aineistoon liittyen on käsiteltyjen tapausten makaaberi luonne – siltä osin kun murha tai väkivalta voi muuta ollakaan kuin makaaberi. Suurimmassa osassa tapauksista murha (tai väkivallanteko) on raju ja teko on kuvattu häikäilemättömäksi ja usein suunnitelluksi. Tämä kertoo uutisten valikoitumisesta. Haetaan tavallisuudesta mahdollisimman poikkeavia tapahtumia. Osassa tapauksista teon piirteiden radikaalisuus nostetaan elementiksi ja sitä analysoidaan. Murha myy ja iltapäivälehtimäinen uutisten valikoituminen myy enemmän.

Teon brutaalius ei ole ainoa median kanssa flirttaileva aihealue. Media on käsitellyt laajamittaisesti myös muun muassa Rosaria Apreaan kohdistunutta väkivaltatapausta (käsiteltyyn aineistoon rajautui yksi aiheutta käsittelevä artikkeli ja yksi aiheutta välillisesti kommentoiva kirjoitus), jonka media-arvo perustui uhrin julkisuuskuvaan.

Aprea oli 2014 vuoden missi-kisan finalist, jonka hänen miesystävänsä pahoinpiteli rajusti. Tapauksen edetessä Aprea poisti syytteet miesystävänsä kohtaan ja ”puolusteli” pahoinpitelijäänsä. Asiaan pyydettiin psykiatrien ja muiden ”samanlaisten uhrien” kommentteja. Sairaalaan käsin Aprean kanta pahoinpitelijänsä suhteen muuttui siihen pisteeseen, että hänen asianajajansa kieltäytyi käsittelemästä tapausta vedoten ammattietiikkaansa ja henkilökohtaisiin arvoihin. Asianajaja sanoi saavansa ”kylmiä väreitä ajatuksesta, että tapahtuman välikädexi joutuisi vuoden vanha lapsi” (LR, 28.05.13) (2). Asianajajan (Carmen Posillipo) naiseus nostettiin esille ikään kuin se, että hän oli *nainen* sai hänet ymmärtämään tilanteen vakavuuden. *Naiseus* oli lain tuntemuksen lisäksi väline ymmärrykseen. Tapaus liitettiin yleiseen ”femminicidio”-keskusteluun.

Käsiteltävien tapausten osapuolten julkisuus jää usein kuitenkin marginaaliin suhteessa tekojen makaaberiin luonteeseen. Useimmiten tarinat kerrottiin korostaen tavallisuudesta poikkeavuutta ja tilanteet kerrottiin usein merkillisen yksityiskohtaisesti, lähennellen välillä spekulatiota. Poltto- ja paloittelutapaukset loistivat olemassaolollaan.

Aineistosta nousee toinenkin piirre, joka voidaan tulkita hätätilan luomiseksi: uhrin idealisaatio. Tämä on kriminologisessa median tutkimuksessa usein nouseva ilmiö. Idealisaatiossa on kyse uhrin kuvaileminen hänelle luodun ”ihanneroolin” mukaisesti (ideaali). Uhrin saama myötätunto ja ”sääli” yritetään – tietoisesti tai tiedostamatta – maksimoida kuvaillen uhria mahdollisimman kulttuurisen normin mukaisesti.

”Ovat asuneet täällä muutaman vuoden. Pina on ahkera työntekijä. Kaikki toivomme, että hän selviäisi.”(LR, 12.02.2013). (3)

Idealisaatio on kiinnostava ilmiö monesta syystä, mutta tutkimukseni kannalta sillä on olennainen rooli yleisen kuvan luomisessa. Se myös avaa yhteiskunnan naiskuva: mikä on ”hyvä nainen” ja miksi uhrin ”hyvyys” pitää nostaa esille? Nostaessa aina kun mahdollista esiin uhrin ”hyvyys”, ylläpidetään kulttuuria ja luodaan kulttuuria ylläpitäviä vastakkainasetteluja ”hyvän” naisen ja ”muiden” naisten välille.

”..ihana nainen, joka ei koskaan säästänyt itseään”.

”Hänen laisiaan ihmisiä ei synny enää”.

(LR, 10.02.2013). (4)

Median pyrkimys antaa uhrille tausta johti usein uhrin kuvailemiseen pohjautuen naapureiden, sukulaisten tai jopa silminnäkijöiden lausuntoihin. Jos uhrista pystyi sanomaan jotain hyvää, se myös usein sanottiin, lähdekritiikin jäädessä usein toissijaiseksi. ”Hyväksi” osoittautuivat usein perinteiset hyveet, kuten ahkeruus ja ystävällisyys. Positiivisiksi piirteiksi laskettiin myös kotiäitiys ja ruoanlaittotottumukset.

La Repubblica kirjoittaa 15.09.2014 julkaistussa kronikassaan tapauksesta, jossa kotihoidon asiakas murhaa kotihoitajan:

”..hyväsydäminen nainen, joka kylässä auttoi kaikkia, joka keräsi kissanpentuja kaduilta ruokkiakseen niitä, mutta joka tiesi myös, että kotihoitajan työ oli taloudellisesti välttämätöntä sen jälkeen kun mies Armando oli menettänyt työnsä..”(LR, 15.09.2014). (5)

Republican jutussa nostetaan esille paikoin jopa proosalliseen tyyliin murhaajan, uhrin ja uhrin miehen välinen suhde. Murhaaja muutti 50 metrin päähän uhrista ja hänen miehestään; uhrin mies koki mustasukkaisuutta ja oli työtön irtisanoutuessaan pienipalkkaisesta työstään. Nainen oli ristitulessa ja pyöritti yksinään oman kotitalouden lisäksi murhaajan kotitaloutta käyden siellä kolme kertaa päivässä, miehensä vastustuksista huolimatta. Nainen on kiltti niin ihmisille kuin eläimille eikä ”koskaan luovuttanut” (*”non si dà mai pe vinta”*). Silti hänet murhataan ja hänen ruumiinsa poltetaan mielenterveysongelmaisen miehen toimesta. Seuraavaksi ote tekstin vaiheesta, joissa kerrotaan muun muassa murhaajan lääkkeiden lopettamisen taustoista. Huomio kiinnittyy tekstilajin proosallisuuteen:

”Kaksi viikkoa sitten Remo [murhaaja] pakkaa laukut ja muuttaa kuolleen isänsä asumattomaan taloon, alle 50 metriä Barbaran [uhri] asunnosta. Trauma. Talossa hän oli nähnyt äitinsä kuolevan pitkän sairauden jälkeen, jota kesti 20 vuotta. Yöllä hän herää hätkähtäen, koska muistaa isänsä, jonka kuolema oli jättänyt suuren tyhjyyden. Hän lopettaa lääkkeiden ottamisen – masennuksen lisäksi

paljastuu, että hän on ollut laitoshoidossa lukuisia kertoja – ja hänen mieleensä ilmestyvät aaveita.” (LR, 15.09.2014). (6)

Tekstilaji on kronikka, johon on liitetty tarinankerronnallinen elementti. Tunteita synnytetään mielikuvia luomalla ja voimakkaalla retoriikalla. Teksti päätetään lyhyin lausein:

*”<<En voi jättää häntä yksin..>>. Ne ovat hänen viimeisest sanansa. Muutama minuutti myöhemmin hänet murhataan”.
(LR, 15.09.2014). (7)*

Naisen kuva on valmis.

Tasapuolisuuden nimissä on mainittava, että aineistosta löytyi myös, vaikkakin hyvin paljon vähemmän, tapauksia, joissa naista ei pyritty kuvaamaan naista mairittelevalla tavalla. Esimerkkinä La Repubblica (14.09.2012) juttu raskaana olevan naisen murhasta, jossa sekä uhri että tekijä olivat huumeriippuvaisia ja keskinäisessä romanttisessa suhteessa.

“..Morad M. usein nähty [naapurit] alkoholin ja huumeiden vaikutuksen alaisena. Myös uhri oli päihderiippuvainen: hänen rikosrekisteristään löytyy pieniä aiempia huumeiden välitykseen liittyviä rikoksia.” (LR, 14.09.2012). (8)

Heidän epäterveelliset elämäntavat tulivat selkeästi esiin, kuten myös spekulatio murhan syystä: uuteen raskauteen liittyvät erimielisyydet abortin osalta.

“Ehkä marokkolaisen [tekijän etninen tausta]raivokkaan murhanteon taustalla on juuri tuo toisen lapsen tuleminen: pari olisi voinut keskustella lapsen pitämisestä, mutta kyseessä on tällä hetkellä hypoteesi, joka ei ole saanut vastakaikua lausunnoista tai parin asunnosta tehdyistä löydöistä.” (LR, 14.09.2012). (9)

Tämän kaikkien osapuolten vahvistamattoman oletuksen alkuperä on mielenkiintoinen pohdinnan kohde. Tämä tapaus nousi kuitenkin aineistosta poikkeuksena eikä sen piirteet huomioon ottaen olisi journalistiikan rajat silmällä pitäen soveltunutkaan idealisaatioilmiön piiriin. Kaiken kaikkiaan ”uhrin kunnioitus” sai hyvin konventionaalisia muotoja.

Uhrin idealisaation lisäksi aineistosta nousi, idealisaation kanssa läheisessä suhteessa oleva piirre: implisiittinen oletus rakkaudesta. Aineistossa usein viitattiin ”rakkauteen, joka päättyi traagisesti” tai ihmeteltiin väkivaltaisuuksiin päättyvän rakkauden luonnetta.

“Draama miehestä, jonka maailma syrjäytti ja jonka esimiehet tuhosivat ja jonka oma rakkaus nöyryytti kunnes hän päättää toimia mielettömän mustasukkaisuuden teon kautta”. (CdS, 25.11.2013). (10)

”Se näytti oikealta rakkaudelta, mutta kolmen kuukauden jälkeen hän [nainen] oli jo väsynyt siihen elämään samalla kun hän [mies] ei sietänyt eroa”. (LR, 26.10.2013). (11)

Rakkauden etymologiasta riippumatta, oletus rakkauden olemassaolosta parisuhteen alkaessa ja sen ”häviäminen” väkivaltaisuuksien ilmaantuessa on ongelmallinen, sillä väite asettaa itsensä sen tilaan luoman sananmerkityksen ulkopuolelle; se ei ota huomioon sanan mahdollisuutta kuvata patriarkaalisen maailman käsitystä rakkaudesta. Yllä olevanssa, Corrieresta poimitussa aineisto-otteessa puhutaan miehen ”omasta rakkaudesta”, joka nöyryytti miestä kriittisen pisteen yli. Murhaajan kokema rakkaus oli sitä itseään koska *hän koki* niin. La Repubblica otteessa puolestaan määritellään rakkauden ”oikeus” sen keston perusteella. Vihjataan, että rakkautta oli vielä ainakin miehen osalta, koska hän ei kestänyt eroa. Toisaalta ”oikeaa rakkautta” ei enää ollut, koska se oli yksipuolista ja suhde oli kestänyt niin vähän. Rakkaus ilmeisesti on olemassa parisuhteen alussa ja, seuraavaa otetta lainaten, ”palaa” jossain vaiheessa suhdetta manifestoituen väkivaltaisuuksina.

”Totuus on, että jotain räjähtää parisuhteessa ja polttaa rakkauden, ..], hyväksikäyttää sen ääripisteeseen saakka.” (CdS, 25.09.2012). (12)

Rakkauden konsepti konstruoituu eri tavoilla eri ajassa ja paikassa. Aineistosta paistaa paikoin tämä problemaattisuus. Hätätilaa synnytetään mielikuvia luomalla, puhumalla rakkaudesta, jonka raja-arvot eivät ole selviä. Samasta asiasta puhutaan moneen eri tapaan.

“<<Rakkauden>> nimissä, joka on sairas, patologinen, vainoharhainen”. (CdS, 19.01.2013). (13)

Corrieren otteessa rakkaus-sana on laitettu heittomerkkien sisälle. Kirjoittaja käsittelee naismurhaa ja sen misogynista taustaa ja ymmärtää sanan paradoksaalisuuden ilmiön kuvailemisen instrumenttina.

Tämän ajatusketjun perusteellinen avaaminen ei ole tämän tutkimuksen kannalta tarkoituksenmukaista sen vaatiessa laajempaa semantiikan ja semiotiikan oppien soveltamista, joka veisi tutkimuksen liian kauas sivuraiteille. Nostan kuitenkin piirteen esille, sillä se antaa kuvaa aineiston tekstien paikoin paradoksaalisesta suhtautumisesta naiseen ja naiseuteen; yhtäältä yritetään emansipoida ja emansipoitua, toisaalta emansipoinnin välineiden patriarkaalisuutta ei kyseenalaisteta lainkaan ja puhutaan rakkaudesta irrotettuna sen mahdollisista juurista. Joissain teksteissä loistaa – usein tahtomaton – miesvaltaisuus, toisissa se brutaalisti tiedostetaan. Esimerkiksi implisiittisen rakkauden oletuksen ongelmallisuus ei jäänyt huomaamatta 14.09.2013 päivätyn, Corrieren artikkelin kirjoittajalta, joka viittaa intohimoon yhteiskunnan tapana selittää murhat. Intohimo, joka ajatellaan selittävän murhan ja jonka ajatellaan kumpuavan hallitsemattomasta rakkaudesta:

”Ei kutsuta niitä [murhia] ’intohimomurhiksi’: ei ole kyse intohimosta. [...] Ne ovat tekoja, joiden juuret löytyvät pakkomielteestä, ylpeydestä ja egoismista.” (CdS, 14.09.2013). (14)

Uhrin idealisoiminen ja murhan selittäminen rakkauden johdannaistermeillä voidaan nähdä sekä hätätilan luomisena, että vastareaktion sille. Naisen idealisoiminen synnyttää ”lisäsääliä” ja paniikkia. Samalla se kuitenkin luo sillan lukijan ja uhrin välille: uhri ei olekaan täysin tuntematon. Tällä emotionin synnyttämällä on mielestäni kaksi vastakkaista mutta yhtä voimakasta ja samaan aikaan olemassaolevaa reaktiota. Se sekä ylläpitää paniikkia, että auttaa vähentämään sitä tulevaisuudessa. Moraaliset paniikit ovat volatiileja, jotka voivat syntyä ja hävitä hyvinkin nopeasti. Näen uhrien idealisoimisen ja näin ”tutuiksi tekemisen” sekä murhien ”rationalisoimisen” hallitsemattoman rakkauden tematiikalla rakentavan pohjaa koko ilmiön häviämislle. Kun lähennetään murhien elementit (tekijä, motiivi ja uhri) lähelle ”normaaliutta”, niiden myöhempi sulattaminenkin käy helpommaksi, alun kauhistuksen jälkeen. Ei olekaan kyse sadisteista sarjamurhaajista (jotka ”niinkin normaaleina ihmisinä”

aiheuttivat alussa pelkoa) vaan ”normaalista pieleen menneestä rakkaudesta”. Uhrin ideaalinen status pelottaa aluksi, sillä uhri ei ”ansainnut sitä” olemalla ”huono”, mutta muuttuu sulatettavampaan muotoon ajan kanssa sillä uhrin kanssa saa yhteyden, jota ei välttämättä saisi ”ei-hyvän” naisen kanssa. Lukija todennäköisemmin samaistaa itsensä ”hyvän” kategoriaan. Tämä kokonaisuus ei pelkästään osoita aiheesta uutisen ongelmallisuutta vaan myös alleviivaa ”femicide”-käsitteen yhden mielestäni tärkeimmistä ajatuksista: naisen murhaamista ei aina edes ymmärretä misogynisenä tekona vaikka se lähes aina on juuri sitä. Rakkauden tematiikka ja uhrin idealisaatio voidaan nähdä pohjimmiltaan patriarkaalisen yhteiskunnan keinona käsitellä murha ja sen synnyttämät negatiiviset lieveilmiöt.

6.2.2 Suhteettomuus

Suhteettomuus on yksi oleellisimmista piirteistä moraalista paniikkia tutkittaessa. Se kuvaa osittain ilmiötä ja ilmiön suhdetta ”yleisöön” tai tarkkailijoihinsa. Ensimmäinen selkeä huomio liittyi uutisoinnin määrään, joka oli korkeimmillaan vuonna 2013. Aineiston keruu päättyi 2014 vuoden lopulla ja määrällisesti arvioituna voidaan sanoa uutisoinnin vähentyneen.

Se, että uutisia oli vuosina 2012-2013 aiempaa huomattavasti enemmän oli selkeä suhteettomuuteen viittaava piirre. Aineistosta löytyi kuitenkin muitakin suhteettomuuskriteerin kanssa lähellä olevia piirteitä. Millä sanoilla kuvataan ja rakennetaan ilmiötä? Miksi tietyt asiat nostetaan esille toisten asioiden kustannuksella? Aineistossa oli lukuisia, pieniä mutta merkittäviä ilmaisutapoja, jotka ikään kuin irroittivat ilmiön todellisuudesta. Tilastoihin kuten uhrien määrään viitattiin kontekstittomasti, mikä loi kokonaisuudesta irrallisen tilan, jossa ”mikään ei suojele meitä” (CdS, 07.11.2013) [”nulla ci mette al riparo”]. Naisten sosioekonomisella asemalla ei näyttänyt olevan merkitystä: nainen oli uhkana riippumatta asemastaan yhteiskunnassa.

*”Yhtäältä parikymppinen nainen, joka antaa poikaystävälleen anteeksi. Toisaalta asianajaja joka ei pysty katsomaan tilannetta läpi sormien. Paradoksaalinen tilanne **femminicidio-hätätilan päivinä**, joka on nähnyt aivan viime tunteina kuolemaan johtaneita, äärimmäisen vakavia tapauksia” (LR, 28.05.2013).(15)*

Näen kontekstiin viittaamattomuuden suhteettomuuskriteerin täyttävänä diskurssina. Antamatta tilastoja tai kertomatta edes viitatuista ”kuolemaan johtaneista, äärimmäisen vakavista tapauksista” annetaan vain kuva ”hätätilasta”. Lehti-jutun tai artikkelin kirjoittaja antaa lukijalle valmiin paketin, jonka lukijan on sulatettava sellaisenaan.

*”Jälleen uusi tragedia, jälleen uusi naismurha” (LR,
13.08.2013).(16)*

”.. onko tämä jälleen naismurha-tapaus” (CdS, 07.11.2013). (17)

Aineistossa viitataan ilmiön tapahtuneen jo monesti – jo liian monesti. La Repubblica jopa otsikoi yhden tekstinsä (09.03.2014) ”kolme naismurhaa 48 tunnissa” [”Tre femminicidi in 48 ore”]. Ajanjakso on lyhyt ja murhien määrä monikossa, murhia tapahtuu paljon, mahdollisesti enemmän kuin ennen!

Hätätilaa luodaan sekä tekstin sisällöllä (aiempi luku hätätilasta), että tekstin suhteella ulkomaailmaan. Luodaan ikään kuin kupla, jonka sisälle rakennettu todellisuus on subjektiivinen suhteessa kuplan ulkopuolelle. Sisään rakennettua todellisuutta ylläpidetään näennäisin uskottavuutta rakentavilla luvuilla:

*”<<Sata viisitoista uhria alle vuodessa [..], suurin osa oman kumppanin murhaamana>>. Häikäisevä luku, joka on tuonut Italiaan naismurhan [femminicidio]; termi, joka määritteli meksikolaisiin naisiin kohdistuvaa verilöylyä, kaukaista..]”
(CdS, 26.09.2012). (18)*

*”762 naista murhattu vuodesta 2009: yksi joka kolmas päivä”
(CdS, 14.09.2013). (19)*

Kun jokin luku edustaa murhien määrää, on se aina tietenkin häikäisevä, luvusta huolimatta. Sen erillinen mainitseminen ja se, että luvun suhdetta muuhun maailmaan (häikäisevä suhteessa ”mihin”) ei mainita, tuo mieleen, että sana ”häikäisevä” on tekstissä ikään kuin jotain, mitä ei voidakaan tulkita kriisiksi.

19.01.2013 päivätyssä Corrieren artikkelissa sosiologi Marzio Bargagli muistuttaa kuitenkin, että ”tosiasiassa naisia ei murhata nykyään enemmän kuin ennen” [”<<in realtà non é che oggi siano uccise più donne rispetto a una volta>>] viitaten

keskustelussa yleisesti esiintyneeseen ajatukseen, että naisia murhataan juuri *nyt* aiempaa enemmän. Konstekstittomasti viittaavassa ”kuplassa” syntyy kuva, että ilmiö on uusi ja juuri nyt uhkaava. Bargaglin puheenvuoro jää kuitenkin poikkeukseksi ja peittyy kuplassa muiden äänien alle.

Suhteettomuudesta puhuttaessa ikään kuin kritiikkinä diskurssia kohtaan on syytä huomauttaa sensitiivisyyden tärkeydestä, niin tekstien lukijana, kuin niiden tuottajanakin. Mainitsemani analogia ”kuplasta”, jonka sisällä mainitsemat luvut ja tilastot on irrotettu ulkomaailmasta luoden näin kontekstittoman todellisuuden, pitää sisällään silti tietoa, joka suhteettomuudestaan ulkomaailmaa kohtaan huolimatta on häiritsevää. Jokainen murha on liikaa ja jokainen naismurha – oli ilmiö miten konstruoitu tahansa – kertoo syvällä kulttuurisessa identiteetissä vellovasta ongelmasta. Suuri osa aineiston jutuista ovat eräänlaisia ”rutiinikirjoituksia”, joita lehti julkaisee kymmeniä päivittäin. Journalistinen maailma on paineen alla ja tämän tyyppinen media valtaa alaa. Aihe on tärkeä ja siitä puhuminen vielä tärkeämpää. Tapa, jolla puhutaan voi olla moniulotteinen ongelmallisuudessaan: yhtäältä se voi synnyttää tietoutta ja muuttaa sitä kautta kulttuurisia normeja, toisaalta tämä kulttuuristen normien muuttuminen voi edetä ”vääriin suuntaan” sen perustuessa samaan kulttuuriseen perustaan, kuin sen alkuun sysännyt ilmiö. Suhteettomuus mittarina on joka tapauksessa ongelmallinen sen ollessa viime kädessä subjektiivinen määre. Myös Cohen (2002) näkee kirjansa (Folk devils and moral panics) kolmannen painoksen esittelyssä problemaattisena reaktion suhteettomuuden määrittämisen suhteessa sen aiheuttajaan. Täydellistä vertailukohtaa ei ole ja näin suhteettomuuden määrittäminen on ongelmallista (em., 25-30) Lainaten aiemmin mainittua, Corrieren artikkelissa haastateltua Barbaglia (CdS, 19.01.2013), voidaan kuitenkin sanoa, että suhteetonta tai ei, aiheesta uutisointi on hyvää:

”<<Mikä on tosin muuttunut, luojan kiitos, on käsitys ilmiön vakavuudesta. [--] naisen murha naiseuden takia vaikuttaa meistä päivä päivältä sietämättömämmältä>>”
(CdS, 19.01.2013). (20)

6.2.3 Poikkeavuus

Vaikein analyysin osa-alue oli poikkeavuuden (deviance) löytäminen aineistosta ja sen tulkitseminen. Yksinkertaistetusti: poikkeavuus on koettu syypää moraaliseen

paniikkiin. Melko pian aineistoon perehtymisen jälkeen tuli ilmi, että poikkeavuus ei ole tämän aineiston valossa niin selkeästi löydettävissä, kuin moraalisen paniikin teoria voisi edellyttää. Aiemmin mainitusta Giomin ja Tonellon (2013) tutkimuksesta poiketen, tutkimukseni kohteena olevassa ilmiössä ei ollut ennalta selkeästi rajattavissa olevaa poikkeavuutta, syypäätä. Oli lähestyttävä poikkeavuuden määritelmää laajemmasta näkökulmasta. Lähtökohtaisesti pidin mahdollisena, että ilmiössä ei ole kokonaiskuvan kannalta rajattavissa olevaa ”syyllistä” – murhien tekijöiden lisäksi. Yksi tapa, jonka ajattelin voivan tuoda valoa poikkeavuuden määrittelemiseen aineistossa, oli analysoida väitettyjä motiiveja murhien taustalla (ks. sivut 28-29, diskurssianalyysin teemoittelu).

Tässä tutkimuksessa käsitellään moraaliseen paniikkiin sisältyvää ”deviance”n käsitettä sille myös ominaisesta persoonattomasta esiintymismuodosta käsin. Aiheesta käydyn keskustelun vahvistama hypoteesi on, että 2012 vuodesta alkanut laajamittaisempi aiheesta uutisointi ei ole kohdistanut syytöksiä mihinkään tiettyyn ihmisryhmään vaan on – jos on – käsitellyt aihetta kulttuurisen piirteen negatiivisena seurauksena. Hypoteesi on, että tämä piirre on patriarkalisuus, miehen suhde naiseen kulttuurisessa tilassa. Tulen etsimään aineistosta indikaatioita ilmiön ”syihin”, oli se sitten patriarkalisuus tai jokin muu.

6.2.3.1 Kulttuuri murhaajana

*”Kahden välillä näyttäisi olleen riita, ehkä puhjennut mustasukkaisuudesta.”
(LR, 26.04.2012). (21)*

Monessa tapauksessa motiivin esitetään olevan mustasukkaisuus tai omistushaluisuus. Puhun selkeyden kannalta pelkästään mustasukkaisuudesta tarkoittaen kuitenkin molempia motiiveja sillä näen mustasukkaisuuden sateenvarjoterminä. Joissain tapauksissa murhan takana oli esimerkiksi huumeriippuvuus (mm. LR, 16. & 18.2.2013): uhri yllätti murhaajan varastamasta. Tämän tyyppiset tapaukset olivat kuitenkin aineistossa vähissä. Tärkeä havainto oli, että yhtä usein kuin tekijä myönsi teon motiivin perustuneen mustasukkaisuuteen (esim. LR, 21.10.2012 & CdS, 21.10.2012), teon motiivin spekulointiin olevan mustasukkaisuus. Tyhjät aukot täytetään oletuksella.

”Ehkä [tekijä ja ikä] epäili mahdollista vaimon pettämistä ja mustasukkaisuus kalvoi häntä sisältä, mutta tämä on vain hypoteesi..”

(LR, 22.04.2013). (22)

Spekulaation merkitys on analyysin kannalta olennainen. Yhtäältä on skenaarion toistuvuuden takia oikeutettu ja tilastoin vahvistettu oletus, että kodin piirissä tapahtuvien murhien motiivi on useimmiten mustasukkaisuus. Toisaalta tämä oletus on myös kulttuurijohdannainen ja kulttuurista konstruoitu. Jälkimmäisessä skenaariossa oletuksella on vahva rooli ”deviancen” määrittelyssä. Kun tapahtuman tuntemattomat kohdat täytetään oletuksilla, täyte on aina enemmän tai vähemmän konstruoidun todellisuuden johdannainen. Kiinnostavaa on analysoida tätä konstruoitua todellisuutta aineistosta löydettyihin diskursseihin. Aineiston diskurssit myös auttavat valaisemaan mahdollista syytä ilmiön taustalla – poikkeavuutta (deviance). Yksi tapa tulkita aineistoa on nähdä naismurha ongelmana ja sen yhtenä aiheuttajana mustasukkaisuus, joka puolestaan voidaan nähdä edustavan suurempaa kokonaisuutta – patriarkalisuutta. Tätä ajatusta avaan seuraavissa kappaleissa.

”..mahdollisten motiivien keskellä todennäköisin on mustasukkaisuus.”

(LR, 17.07.2013). (23)

Milloin (kuten yllä) spekuloitu motiivi, milloin tunnustuksesta johdettu motiivi, mustasukkaisuus esiintyy useasti aineistossa. Mustasukkaisuuden lisäksi löytyy useita artikkeleita ja mielipidekirjoituksia, jotka pohtivat valta-asetelmaa sukupuolten välillä niin henkilön, kuin yhteiskunnankin kannalta. Naisen emansipaatio ja yhteiskunnan rakenteiden muutos sukupuolen suhteen on huomattu, kuten myös miehen suhtautuminen tähän muutokseen.

”.. [naisiin kohdistuva väkivalta] on sidoksissa naisten ja äitien vapauteen, heidän ristiriitaisuuksiin, miesten ja isien suhtautumisen liian hitaaseen muutokseen tämän uuden vapauden edessä.” (LR, 25.11.2013). (24)

Patriarkalisuudesta ei suoraan puhuta, mutta puhutaan muun muassa ”miehisestä vallasta”. Lisäksi keskustelu yhteiskunnan rakenteista ja sosiaalisesta järjestyksestä sekä

siitä vedetyt johtopäätökset antavat mielestäni selkeän kuvan siitä, että koettu uhka paikannetaan juuri siihen: patriarkalisuuteen.

*”..suhde ei ollut perustunut keskinäisen huolehtimisen kauneuteen vaan jatkuvaan, radikaaliin oletukseen **naisen mukauttamisesta ja omistuksesta miehen toimesta. Miehin valta on kytköksissä sosiaaliseen järjestykseen** [...]: [se] tekee suhteista ja rooleista epätasapainoisia, [sen] löytää kulttuurista ja kielenkäytöstä, [se] yrittää jälleen vakiintua kouluihin ja perheisiin”*
(CdS, 25.09.2012). (25)

Yhteys vedetään monessa artikkelissa mustasukkaisuuden ja miehen roolin välille. On kuitenkin tärkeää pohtia mustasukkaisuuden ja patriarkalisuuden välistä yhteyttä, sillä mustasukkaisuus (ja siihen liittämäni omistushaluisuus) ei ole yksinomaan miesten ominaisuus vaan on melko universaalisti ja sukupuolirajat ylittävä piirre. Mustasukkaisuuden alkuperää ei ole käytännössä tutkittu ja mustasukkaisuuden tutkimus ilmiönä on pääosin analysoinut eroja mustasukkaisuudessa sukupuolten välillä (ks. esim. Wiederman ym. 1993 & Harris ym. 1996). Tämän tutkimuksen kannalta olisi mielenkiintoista saada luotettavaa tutkimustietoa mustasukkaisuuden lähteistä. Vaikka mustasukkaisuus on sukupuolirajat ylittävä piirre, on aiheellista jättää tilaa mahdollisuudelle, että sen alkuperä on fyysisesti vahvemman (miehen) halussa hallita fyysisesti heikompaa (naista) ja nykymuodossaan universaali mustasukkaisuuden tunne on tähän perustuva ja vuosituhansien varrella regoinut, koko sukupuolispektrin kattava ominaisuus. Mustasukkaisuuden alkuperän luonteesta ja sanan etymologiasta riippumatta mustasukkaisuus on hallintamekanismeihin liittyvä piirre, joka voidaan ajatella edustavan patriarkalisuutta kun sen lähde on mies. Naisen mustasukkaisuus – liittyi se sitten patriarkalisuuteen tai ei – voidaan irroittaa tämän tutkimuksen kehyksestä: miehen mustasukkaisuus edustaa patriarkalisuutta riippumatta siitä, mitä naisen mustasukkaisuus edustaa. Ajatusta voidaan peilata esimerkiksi Marion Youngin (1990, 50) ajatuksiin sorrosta (oppression). Youngin mukaan naisten sorto perustuu marxilaiseen ajatukseen työn hyötyjen siirtymisestä sen tekijältä jollekin toiselle. Youngin (em., 50) mukaan sukupuolen hyväksikäytöllä on kaksi ulottuvuutta: naisten tekemän materiaallisen työn hedelmien siirtäminen miehelle ja seksuaalisen ja hoivan energian siirtäminen naiselta miehelle. Ajatus valottaa omalta osaltaan naisen ja miehen välisten suhteiden pitkäaikaisen jännitteen, jonka olemassaolo voidaan ajatella

manifestoituvan muun muassa väkivaltaisena käytöksenä. Totutun energian transaktion muuttaessa muotoaan tai loppuessa, tilanne voidaan kokea tavalla, joka johtaa pahimmassa tapauksessa murhaan ja tarkemmin sanottuna naismurhaan. Nainen kuolee koska on sattunut syntymään naiseksi ja ei täytä ”naisena olemisen vaatimuksia”. Aineistossa tämä näkyy muun muassa keskusteluna joidenkin murhaajien kykenemättömyydestä hyväksyä torjuntaa tai eroa. Aineistosta löytyy monia seuraavankaltaisia otteita:

”Hän torjui minut, menetin malttini” (LR, 05.03.2014). (26)

”..9 puukotusta riidan päätteeksi, koska ei suostunut hyväksymään eroa” (CdS, 10.03.2013). (27)

Murhan motiivien lisäksi aineistosta nousee myös muita mielenkiintoisia diskursseja, jotka valottavat ilmiötä ja sen suhdetta patriarkaattiin.

”On vielä miehiä, kumppaneita ja entisiä kumppaneita, jotka tappavat naisia. Rakkauden nimeen, joka ei ole rakkautta. [Murha] tapahtuu vääristyneen näkemyksen nimeen siitä, mikä on suhde toiseen” (CdS, 02.11.2013). (28)

Yllä oleva, Corriere della Sera:sta lainattu teksti nostaa kiinnostavan ulottuvuuden: ”on **vielä** miehiä”, joilla on ”vääristynyt näkemys” suhteesta toiseen. Ainakin kirjoittajalla vaikuttaisi olevan lähtökohtana, että italialainen yhteiskunta olisi modernisoitunut siinä määrin, että nämä vääristynein näkemyksin varustautuneet miehet olisivat jo vähemmistössä. Moderni yhteiskunta ikään kuin sisältää miehiä, joilla on ”ei-vääristynyt” käsitys (lue: nykyaikainen) suhteesta toiseen verrattuna vanhentuneeseen, ”vääristyneeseen” (lue: patriarkaaliseen) käsitykseen suhteista. Tämä kirjoittajan lähtökohta ei tule esiin suurimmassa osassa muuta aineistoa, kertoen jo itsessään tarinan murrospisteessä, mutta vielä kahtiajakoisessa tilassa olevasta kulttuurista. Tilanne on, jälleen, paradoksaalinen. Seuraavan sitaatin sävy toisesta artikkelista on jo yhteneväisempi aineiston muun tyylin kanssa: miesvaltaisuus ”paljastuu” tapahtumissa, patriarkalaisuus ikään kuin löydetään ensimmäistä kertaa.

*”Italiassa joka kolmas päivä kumppani tai ex-kumppani tappaa naisen, **paljastaen** suhteen perustuvan jatkuvaan, [...] oletukseen*

mukauttamisesta ja omistuksesta miehen suhteessa naiseen” (CdS, 26.09.2012). (29)

Osassa aineistoa esiintyy kuitenkin myös paljon neutraalissävyytteistä ja yksi selkeästi päinvastainen diskurssi. San Terenzon kirkkoherra, don Piero Corsi, järkytti kirkon porteille naulaamallaan teeseillä, joissa peräänkuulutettiin naisen vastuuta murha- ja väkivaltatapauksissa. Muun muassa teesikokonaisuuden otsikko oli seuraava:

”Naismurha: naiset harrastakoot itsekritiikkiä, kuinka usein provosoivat? Naiset ja tytöt, jotka niukasti pukeutuneena provosoivat vaistoja, tehkööt omantunnon tarkastelua: ehkä ongelmia on etsimällä etsitty?” (CdS, 27.12.2012). (30)

Kirkko irtisanoutui kirkkoherransa lausunnoista nopeasti La Spezian piispan johdolla ja väite eristettiin mediassa yksittäisen ihmisen huuteluksi. Mediassa väitettä käsiteltiin selkeän kriittisesti, pitäen etäisyyttä väitteen ideologiasta. Räikeän sovunististen avausten sijaan aineistosta löytyi kuitenkin diskursseja, joiden todellinen merkitys piiloutui kulttuuristen konventioiden ja semioottisesti vaativamman rakenteen takana. Muun muassa La Repubblica (17.07.2013) puhuttiin naismurhasta ennen kaikkea kulttuurisena ongelmana, johon kansakuntana on puututtava.

”Naismurha on sosiaalinen ongelma mutta ennen kaikkea se on kulttuurinen ongelma” (LR, 17.07.2013). (31)

Samassa kappaleessa erotellaan kuitenkin selkeästi naisiin kohdistuvat murhat muista murhista tehden niistä ikään kuin vakavampia.

*”Ei tarvita sanankäänteitä: yhteiskunta ei voi sanoa itseään sivilisoituneeksi niin kauan kun **naisia kuolee murhattuina**” (LR 17.07.2013). (32)*

*”..huomaa aggressiivista käyttäytymistä **naista kohtaan** eikä puutu asiaan” (LR, 17.07.2013). (33)*

Tämä journalistinen tyyli on melko yleistä murhauutisoinneissa. Jos uhrit kuuluvat rajattavissa olevaan ryhmään, tähän ryhmään kohdistuneita murhia ja ryhmää kokonaisuutena verrataan usein muihin ryhmiin. Tässä piilee kuitenkin ongelma. Naismurha on misogynynisen piirteensä johdosta vakavuudeltaan eroteltavissa muista murhista (vihamurhat pois luettuna) mutta ajatus naisesta ikään kuin ”eroavana” (lue: heikompana) osapuolena ja siksi erityisessä ja autettavassa asemassa on arveluttavaa ja perustuu patriarkaalisen yhteiskunnan ideologiseen perusrakenteeseen. On hyvin mahdollista että tämän tyyppinen tulkinta ei ole ollut kirjoittajan tavoitteena mutta tapa viestittää ja rakentaa diskurssi on syvälle juurtunut kulttuurisiin perseptioihin, jotka tässä tapauksessa mielestäni viittaavat patriarkaalisiin rakenteisiin.

Kirkkoherran räikeästä ulostulosta muiden kommentaattorien hienovaraisempiin ja piiloutuneisiin kommentteihin on huomattavissa murrosvaiheen diskursseja. Kulttuurin murrosvaihe on havaittavissa aineistossa ja patriarkalaisuus toimijana ja muutoksen kohteena on läsnä vahvasti tässä muutoksessa.

6.2.4 Julkinen valta

Julkisen vallan elementti oli toistuvasti esillä aineistossa. Paikallispolitiikkojen lisäksi pääministeriä ja presidenttiäkin haastateltiin usein ja heidän julkilausumiaan aiheesta uutisoitiin hanakasti. Ihmisten huoli oli synnytetty ja siihen oli reagoitava. Aihe mahdollisti myös poliittisen profiilin parantamista ja syytökset populismista rehottivat, varsinkin ”Movimento 5 stelle”-puoluetta kohtaan, joka on tosin ollut populismisyytösten kohteena perustamisestaan lähtien (2009 vuodesta).

Julkisen vallan rooli ei kuitenkaan rajoittunut pelkästään sisäiseen kinasteluun ja irtopisteiden keräämiseen vaan konkreettisia päätöksiäkin tehtiin julkisen painostuksen alla. Muun muassa Istanbulin sopimuksen ratifiointi Italiassa kesäkuussa 2013 on osoitus toimenpiteestä, joka olisi todennäköisesti tapahtunut ilman ”femminicidio”-ilmiötäkin mutta mitä todennäköisimmin väljemmällä aikataululla. Ratifioinnin jälkeen jo lokakuussa sopimus muuttui muutaman marginaalisen sisällöllisen muutoksen myötä laiksi.

Nimensä mukaan Istanbulissa vuonna 2011 EU:n neuvoston hyväksymä lakipaketti ei sisältänyt mitään mullistavaa, mutta kokosi yhteen ohjeita ja lakiehdotuksia naisiin

kohdistuvaan väkivaltaan ja tasa-arvoon liittyen yhteiskunnan eri osa-alueilla. Tavoitteena oli muun muassa juridiikan yhtenäistäminen ja EU-maiden lainsäädännön integroiminen suurempaan kokonaisuuteen. Suuri painoarvo annettiin ongelmien ennaltaehkäisemiselle ja mittaamiselle. Italiassa naisten klinikoiden ja tietyille naisille suunnattujen palveluiden tuottajien määrärahoja sitouduttiin kasvattamaan ja huolta kannettiin yleisestä kulttuurista naisten ongelmiin suhtautumiseen liittyen. Corriere della Sera kirjoittaa seuraavasti välittömästi Istanbulin sopimuksen pohjalta tehdyn lain hyväksymisen jälkeen:

”Nyt kun laki sukupuolittuneesta väkivallasta on hyväksytty, jää nähtäväksi kuinka hallitus tulee panemaan käytäntöön toimintasuunnitelman, joka laista löytyy. Paljon huomiota on annettu rangaistuskäytännöille ja ei-kumottavissa oleva rikosilmoitus jäänee alttiiksi keskustelulle. Sopimus (laki) on kuitenkin tärkeä ennen kaikkea kulttuurisesti, symbolisesti”.
(CdS, 10.08.2013). (34)

Skeptisyys lain käytäntöönpanosta näyttää olleen aiheellinen. Samainen Corriere, mutta vuotta myöhemmin (01.08.2014) huomauttaa kuinka teknisten toteutusten jälkeen, itse käytäntöönpano on jäänyt tekemättä. Lakia olisi lehden mukaan pitänyt seurata kansallinen mobilisointi ja korvamerkittyjen rahojen jakaminen sovituille organisaatioille.

”[laki] edellyttää kansallisen suunnitelman kehittämistä, 10 miljoonan euron antamista väkivaltakeskuksille ja 10 miljoonaa euroa ehkäisytoimenpiteiden kehittämiseksi”
(CdS, 01.08.2014). (35)

Tämä jäi ilmeisesti kuitenkin tekemättä. Käytännön tason toimenpiteistä kuulutettiin ja niistä kommentoitiin ahkerasti, mutta aineiston perusteella oli paljon savua ilman tulta.

Mielenkiintoista oli huomata aineistossa noussut diskurssi kulttuuristen konventioiden ja poliittisten sekä sosiaalisten realiteettien välillä. Corriere della Sera (25.04.2014) kertoo tapauksesta, jossa mies toistuvasti pahoinpiteli vaimoaan sekä uhkaili veitsellä.

Vaimon rikosilmoituksesta seuranneeseen oikeudenkäyntiin entinen pariskunta käveli kuitenkin käsi kädessä miehen pahoitellessa tapahtunutta ja vaimon perustellessa hakkaaminen myöntämällä syrjähyppyn, joka oli asianomaisten mukaan syy väkivaltakohtaukseen. Tuomari päästi toisensa jälleen löytäneen pariskunnan tuomiotta. Toimittaja pohtii artikkelissa:

”..yksityinen on poliittista - tai vähintäänkin julkista.

Historiallisessa tilanteessa jolloin debatti kotiväkivallasta on ajankohtainen, tuomio joka alentaa veitsellä uhkailun normaalin riitelyn tasolle ihmetyttää”. (CdS, 25.04.2014). (36)

Viimeistään femminicidio-ilmiö muutti parisuhdeväkivallan (tai kotiväkivallan) yksityisestä poliittiseksi. Aiheen ollessa ihmisten huulilla julkinen valta vastaa toteuttamalla uudistuksia ja säätämällä lakeja ehkäistääkseen tulevia ja poistaakseen nykyisiä ongelmia. Aiheesta käyty keskustelu ei määrällisesti kuitenkaan näytä korreloivan samansuuntaisen yhteiskunnallisen ajattelun muutoksen kanssa. Lukuisia tarinoita vakiintuneista menneiden aikojen jäänteistä kulkeutuu aineistoon asti. Esimerkiksi aiemmin nostetussa 10.08.2013 julkaistussa Corrieren jutussa toimittaja mainitsee ilmeisen toistuvista tapauksista, joissa poliisiviranomainen ohjeistaa naisia palaamaan kotiin ja sopimaan riita [”tornate a casa e fate pace” (CdS, 10.08.2013)]. Nämä takaisin kotiin neuvotut naiset muodostavat suurelta osin tilaston, jossa kuusi kymmenestä naisesta tapetaan kumppaninsa puolesta toistuvien väkivaltaisuuksien päätteeksi (ks. esim. Rapporto Eures 2013). Tähän valtio on yrittänyt puuttua muun muassa lainsäädännöllä, joka estää rikosilmoituksen perumisen ja joka pyrkii rakenteellisiin ja kulttuurisiin uudistuksiin viranomaistoiminnassa (Legge nro 119, G.U. 15.10.2013). Naista kotiin neuvova poliisiviranomainen toimii kuitenkin tapauksessa yksityishenkilönä ja täten antaa valoa ristiriidalle julkisen vallan toimenpiteiden ja kansalaisen välillä. Julkinen valta vastaa yhteiskunnan synnyttämään ilmiöön toimenpiteillä, jotka eivät näyttäisi saavan yhtäläistä lähes universaalista kannatusta, kuin ilmiön vakavuus saa osakseen. Naisiin kohdistuva väkivalta ja murhat ovat yleisesti tiedostettuja ongelmia, mutta on vielä paljon alitajuista kulttuurista käytöstä, joka näyttäisi aineiston perusteella estävän valtion suunnittelemien toimenpiteiden täydellisen täytäntöönpanon. Jälleen kerran (kuten hätätilaa ja poikkeavuutta

analysoivissa luvuissa) törmätään paradoksiin yhteiskunnan sisällä: yhtäältä halutaan muuttaa kulttuuria ja yhteiskuntaa, toisaalta siihen ei vielä täysin pystytä.

Kaiken kaikkiaan julkinen valta on näkyvässä roolissa ilmiön käsittelyssä. Aineistosta löytyvät muun muassa niin presidentti Napolitanon, kuin molempien aineiston aikana vallassa olleiden pääministerien lukuisat julkiset ulostulot niin seksismin, kuin naismurhien ja väkivallan aiheiden osalta (mm. CdS 09.03.2014, LR 25.11.2013). Istanbulin sopimuksen ratifioinnin lisäksi julkinen valta toimeenpani muitakin lakeja, jotka sopimuksen ratifioinnista poiketen olivat kansallisesti (eikä Istanbulin sopimuksen tavoin kansainvälisesti) motivoituneita. Muun muassa vainoamisen (stalking) ehkäisemiseksi vuonna 2009 käyttöön otettu lakia täydennettiin tarkkailupannoin, joita viranomaiset voivat asentaa vainoamisesta tuomituille. Lakia pyrittiin täydentämään lisäksi aiemmin mainitulla rikosilmoituksen luonteen muuttamisella pysyväksi ja muilla muutoksilla kuten tiukemmilla rangaistuksilla vahingontekijöille, joilla pyrittiin ehkäisemään sekä naisiin kohdistuvia murhia että väkivaltaa. Lakiuudistuksia luetellessa Corriere (CdS, 27.09.2013) viittaa jälleen kulttuurimuutokseen, jonka sisällöllisestä moniulotteisuudesta ei pääse eteenpäin.

7. Johtopäätökset

Tämä tutkimus on pyrkinyt luomaan valoa naisiin kohdistuvien murhien synnyttämään yhteiskunnalliseen reaktioon vastaamalla kysymykseen ”onko moraalista paniikkia”. Vastausta on pyritty löytämään tutkimalla lehtiaineistoa moraalisen paniikin teorian kehityksessä. Jos tutkimuksen tulokset voi kiteyttää yhteen sanaan se olisi paradoksi.

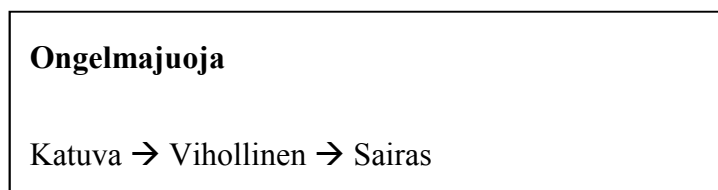
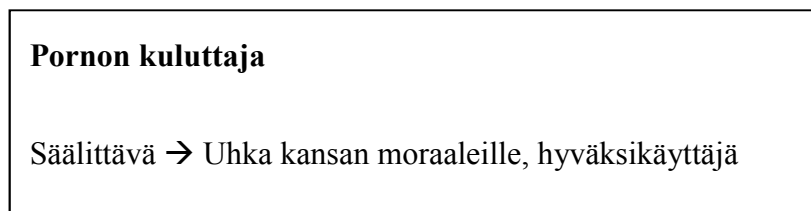
Suhteettomuuden kriteerille löytyy vastakaikua: naismurhasta on uutisoitu kontekstista sekä paikoin epätydyttävään ellei jopa valheelliseen tilastotietoon pohjautuen. Pelkästään uutisten määrällinen tarkasteleminen antaa jonkinäköistä paniikin tuntua. Vuoden 2014 loppuun tultaessa uutisten määrä alkoi laskea osoittaen vuoden 2013 olleen poikkeuksellisen uutisrikas naismurhien suhteen. On mahdollista eikä tämän tutkimuksen ajallisen toteutuksen raameissa selvitettävissä, että aiempaa vilkkaampi uutisointi jatkui 2014 jälkeenkin.

Suhteettomuuden lisäksi julkinen valta on aineiston perusteella sekä aktivoitu, että ollut aktiivinen ongelman hoitamisessa. Lakeja on esitelty ja julkista keskustelua käyty maan

ylintä johtoa myöten. Myös poikkeavuuden oireita voidaan ajatella löytyvän aineiston pohjalta: yhteiskunta on hätätilassa ja paniikin piirteitä näkyy. Ongelmaksi muodostui kuitenkin poikkeavuuden kohde. Ilmiössä ei kohdistettu vihamielisyyttä mihinkään selkeästi rajattavissa olevaan ihmisryhmään. Oma tulkintani on, että tämä poikkeavuus on – vaikkakin ei selkeärajainen - patriarkalisuus ja sellaiseksi käsitetyt piirteet yhteiskunnassa.

Gusfield (1967; Cohen 2002, 7) on puhunut moraalisesta muutoksesta puhuessaan suhtautumisesta ryhmään tai ilmiöön ajan muutoksen kontekstissa. Hän ottaa esimerkiksi pornon kuluttajan, johon suhtautuminen voi ajan suhteen muuttua harmittomasta mutta sääliittävästä yksilöstä yleisiä moraalisia lähtökohtia uhkaavaksi hyväksikäytön edustajaksi. Gusfieldin moraalisen muutoksen teoria on sovellettavissa tutkimuksessa esiintyvän patriarkalisuuden luonteen käsittämiseen. Vanhoillinen ja traditionaalinen tapa ajatella mies ja nainen tilassa on kokenut murroksen jälkimodernissa yhteiskunnassa; joissakin maissa drastisemman kuin muissa. Italiassa patriarkalisuuden eetos on murtumassa jälkijunassa esimerkiksi pohjoismaihin verrattuna, mutta kulttuurinen muutos on tutkimuksen perustella havaittavissa.

Kuvio 2. Moraalinen muutos pornon kuluttajan ja ongelmajuojan osalta (Gusfield 1967).

Gusfieldin käyttämien esimerkkien konseptualisoinnin kautta voidaan ymmärtää myös patriarkalisuuden muutos soveltaen se samaan ajatuskehikkoon. Näen Gusfieldin jalanjäljissä patriarkalisuuden roolin muuttuneen normista ongelmaksi.

Patriarkalisuus

Normi → Tabu → Ongelma

Kuvio 3. Gusfieldin konseptualisoinnista johdettu moraalinen muutos patriarkalisuuden käsittämisessä.

Muuttuneen patriarkalisuuden ongelmallinen luonne ei kuitenkaan manifestoidu homogeenisesti. Samalla kun se näyttäytyy vahvasti ongelmana joillekin, se piiloutuu muualla jokapäiväisen elämän konventioiden sekaan eikä paljastu kaikille ja kaikkialla samalla tavalla. Naismurha ja naisiin kohdistuva väkivalta on käytännössä yleisesti tiedostettu ongelma mutta sen syy ei ole vielä kristallisoitunut kaikkien mieleen. Sovinismi ja seksismi näyttäytyvät vielä voimakkaasti italialaisessa yhteiskunnassa; muutos on olemassa mutta se on hidasta eikä se ilmene tasaisesti kaikkialla.

Tutkimukseni perusteella ei voi kiistatta sanoa moraalisen paniikin olleen olemassa Italiassa 2010-luvun jälkeisen uutisointiaallon aikana. Empiirinen aineisto ei tue täysin teoriaa ja tulokset ovat liian tulkinnanvaraisia mahdollistaakseen varmoja johtopäätöksiä. On kuitenkin vahvaa evidenssiä väitteen puolesta: yllättävä uutisointiaalo, julkinen huoli ja julkinen reaktio, suhteettomuus ja yleinen ”paniikki” aiheen tiimoilta. Mikään osa-alue ei kuitenkaan näyttäydy niin vahvana, että sen voisi todeta täyttävän täydellisesti moraalisen paniikin teorian kriteerit. Varsinkaan poikkeavuuden kriteeri ei täyty teorian edellyttämällä tavalla vaan jää vahvasti tulkinnan orjaksi. Lisätutkimus laajemmalla aineistolla voisi valaista asiaa. Lisäselvitys ei kuitenkaan näyttäydy minulle erityisen mielenkiintoisena. Näen moraalisen paniikin teorian vain kulkuneuvona sosiaalisen ongelman äärelle. Näen sen tieteellisen paradigman kriteerit täyttävänä lähestymistapana, joka antaa laajan ja mielenkiintoisen kehyksen yhteiskunnallisen ilmiön tutkimiselle. Itse kysymys ”onko moraalinen paniikki olemassa ajassa ja paikassa” on mielestäni sivuseikka. Matka kysymyksen vastaamiseen tuottaa tietoa, joka varjostaa itse vastauksen. Selvitellessäni *syytä* ilmiön puhkeamiselle sain vihjeen patriarkalisuuden ja ihmisten käsityksien muutoksesta kulttuurissa. Muutos muodostui mielenkiintoisimmaksi anniksi, jonka jatkotutkimuspotentiaali on mielestäni suuri. Myös uhrin idealisaatio ja murhan

sukupuolittuneisuus ovat tutkimuksesta nousseita aspekteja, joilla on paljon tietoarvoa tulevaisuuden kannalta.

Corrieren toimittaja kirjoitti (25.04.2014), että yksityinen on *vähintäänkin* julkista, ellei jopa poliittista. Oma tulkintani on, että yksityinen on nimenomaan poliittista, mutta ei vielä julkista. Poliittinen ei ole julkisesta seuraava vaan erillinen yhteiskunnan ulottuvuus. Perhe on pitkään ollut pelkästään yksityinen, eikä sillä ole ollut yhteyttä julkiseen eikä poliittiseen. Modernisaation, globalisaation ja naisten oikeuksien liikkeen myötä perheestä on tullut poliittista, joka manifestoituu esimerkiksi tutkimuksen kohteena olleena ilmiönä. Naisten murhaaminen nousi median otsikoihin ja päivänpolitiikkaan, koska se nosti pinnalle myös kansainvälistymisen ja modernisaation tuomat tunteet. Poliittinen on ulottuvuus, joka muovautuu muun muassa globalisaation ja naisten kansainvälisten liikkeiden myötä vahviten. Julkinen ulottuvuus seuraa samaa polkua mutta hitaammin ja perässä. Tämä voi olla syy siihen, että patriarkalisuuden aspekti nousi aineistossa niin ristiriitaisesti esiin.

Wilson (1984, 119) on kirjassaan muotoillut polun, jota asioiden käsittely kulkee suhteessa tietoisuuteen niistä. Mitä vähemmän asiasta tiedetään, sitä eettisempään pohjaan sen käsittely perustuu. Mitä enemmän asiasta opitaan, sitä intellektuaalisemmaksi sen käsittely ja tutkiminenkin muuttuu päätyäkseen viimeiseen vaiheeseen, joka pohjautuu jälleen eettisyyteen. Pidän tätä ajatusmallia hyvin yhteensopivana naismurhaan ja sen käsittelyyn Italiassa. Asia on vasta viimeisen 10 vuoden aikana noussut otsikoiden kautta tutkijoiden ja kommentaattorien työpöydälle. Sen ollessa ennen ”vähän tiedetty” asia, sen käsittelykin perustui sen ajan eettisiin normeihin. Nyt asiasta on puhuttu vuosia – myös akateemisesti – ja muuttanut osaltaan kulttuuria ja käsityksiä siitä. Vielä ei olla kuitenkaan pisteessä, jossa asiasta tiedettäisiin tarpeeksi ja tämä ilmenee keskustelussa paradokseina, hämmennyksenä ja yleisenä levottomuutena. Olen kuitenkin luottavainen sen suhteen, että naismurha ja sen käsittely muuttuu Italiassa selkeämmäksi tulevien vuosien (tai vuosikymmenien aikana). Sitä odotellessa ilmiötä pitää tutkia lukien rivien välistä ja tulkiten reaktioita. Joskus näitä tulkintoja ja rivien välistä lukemisia voi peilata, kuten tässä tutkimuksessa, sukupuolittuneeseen kulttuuriin, josta kaikista yrityksistä huolimatta on mahdotonta itseään – varsinkin miehenä - eristää.

Lähteet

Aitamurto, Tanja (2004) Hyvien perheiden pojat murhasivat kylmästi – Miksi? Pro Gradu-tutkielma, Jyväskylän Yliopisto.

Arias, Zoraidas (2014) Intimate Partner Violence: An Analysis on Domestic Abuse and Femicide in Italy. The McNair Scholars Journal of the University of Washington XIV
Luettavissa netissä:

<http://depts.washington.edu/uwmcnair/2015%20McNair%20Journal.Draft2.pdf#page=18>

Beauvoir, Simone de (1972) The Second Sex. Penguin Books, Harmondsworth.

Becker, H. S. (1963) Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance. The Free Press, Glencoe.

Boyle, Karen (2005) Media and Violence. Sage Publications Ltd, London.

Canu, Rita (2008) La Violenza Domestica Contro le Donne in Italia e nel Contesto Internazionale ed Europeo. La Riflessione, Cagliari.

Carter, Cynthia & Weaver, Kay C. (2003) Violence and the Media. Open University Press, Philadelphia.

Cohen, Stanley (2002) Folk Devils and Moral Panics. The Creation of the Mods and Rockers. Routledge, New York.

Corradi, Consuelo (2013) Comment on Elena Giomi and Fabrizio Tonello/2. Femicide and the Media. Is Moral Panic Always Delusive? Sociologica 3/2013.

Critcher, Chas (ed.) (2006) Critical Readings: Moral Panics and the Media. Open University Press, Maidenhead.

Epstein, Steven (1987) Gay Politics, Ethnic Identity: The Limits of Social Constructionism. Socialist Review 93/94.

Erikson, Kai T. (1966) *Wayward Puritans: a Study in the Sociology of Deviance*. John Wiley & Sons, New York.

European Commission, Eurostat (2014) *Crime statistics*.

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Crime_statistics#Further Eurostat information](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Crime_statistics#Further_Eurostat_information), luettu 18.11.2014.

Fairclough, Norman (1997) *Miten media puhuu*. Tammer-Paino, Tampere.

Giddens, Anthony (1989) *Sociology*. Polity, Cambridge.

Giomi, Elisa & Tonello, Fabrizio (2013) *Moral Panic: the Issue of Women and Crime in Italian Evening News*. *Sociologica* 3/2013.

Goode, Erich & Ben-Yehuda, Nachman (1994) *Moral Panics: Culture, Politics and Social Construction*. *Annual Review of Sociology* 20, 149-171.

Gusfield, Joseph (1967) *Moral Passage: the Symbolic Process in Public Designations of Deviance*. *Social Problems*, 15/3, 175-188.

Hall, Stuart & Critcher, Chas & Jefferson, Tony & Clarke, John & Roberts, Brian (1978) *Policing the Crisis. Mugging, the State, and Law and Order*. Macmillan Education LTD, Hampshire & London.

Hall, Stuart (2005) *Identiteetti*. Tammer-Paino, Tampere.

Harris, Christine R. & Christenfield, Nicholas (1996) *Jealousy and Rational Responses to Infidelity Across Gender and Culture*. *Psychological Science* 7/6, 378-379.

Istat (2007) *La violenza e I maltrattamenti contro le donne dentro e fuori la famiglia*. http://www3.istat.it/salastampa/comunicati/non_calendario/20070221_00/testointegrale.pdf, luettu 20.11.2014.

Jenkins, Philip (1992) *Intimate enemies: Moral Panics in Contemporary Great Britain*. Aldine de Gruyter, New York.

Legge sul femminicidio: modifiche normative e questioni connesse
<http://www.altalex.com/index.php?idnot=65324>, luettu 02.01.2015.

Luukka, Minna-Riitta (2000) Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset. Teoksessa: Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) Kieli, diskurssi & yhteisö. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä.

MacDougall, Curtis D. (1968) Interpretative Reporting. The Macmillan Company, New York.

Ministero dell'Interno (2007) Rapporto sulla criminalità in Italia.
http://www.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/assets/files/14/0900_rapporto_criminalita.pdf, luettu 05.12.2014.

Nadeau, Barbie Latza (2012) Italy Struggles With Spate of Domestic-Violence Murders. The Daily Beast (2012).
<http://www.thedailybeast.com/articles/2012/03/16/italy-struggles-with-spate-of-domestic-violence-murders.html> , luettu 08.10.2014

Nadeau, Barbie Latza (2013a) Men Who Hate Women. The Daily Beast (2013).
<http://www.thedailybeast.com/articles/2013/02/17/men-who-hate-women.html> , luettu 24.10.2014

Nadeau, Barbie Latza (2013b) Italy Passes New Anti-Domestic Violence Measures, The Daily Beast (2014).
<http://www.thedailybeast.com/witw/articles/2013/08/09/italy-passes-new-anti-domestic-violence-laws-to-combat-femicide-epidemic.html> , luettu 20.10.2014

Pietikäinen, Sari (2000) Kriittinen diskurssintutkimus. Teoksessa: Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) Kieli, diskurssi & yhteisö. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä., 191-217

Rapporto Eures 2013. L'omicidio volontario in Italia. Rapporto EURES 2013.

Russell, Diana E. H. & Radford, Jill (toim.) (1992) *Femicide – The Politics of Woman Killing*. Twayne Publishers, New York.

Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö*. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä.

Serran, Geris & Firestone, Philip (2004) Intimate partner homicide: a review of the male proprietariness and the self-defense theories. *Aggression and Violent Behaviour* 9/1, 1-15.

(Luettavissa netissä:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1359178902001076#>)

Slovic, Paul & Layman, Mark & Flynn, H. James (1991) Risk Perception, Trust, and Nuclear Waste. *Environment* 33/3, 11-7, 28-30.

Stöckl, Heidi & Devries, Karen & Rotstein, Alexandra & Abrahams, Naeemah & Campbell, Jacquelyn & Watts, Charlotte & Moreno, Claudia Garcia (2013) The global prevalence of intimate partner homicide: a systematic review. *The Lancet* 382/9895, 859-865.

(Luettavissa netissä: [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(13\)61030-2](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(13)61030-2), julkaistu 06/2013)

Surette, Ray (1998) *Media, Crime and Criminal Justice. Images and Realities*. Belmont, Wadsworth.

Thompson, Kenneth (1998) *Moral Panics*. Routledge, New York.

UNECE, Statistical Database

http://w3.unece.org/pxweb/dialog/varval.asp?ma=ZZZ_GECr_VictimHomicide_r&path=../database/STAT/30-GE/07-

[CV/&lang=1&ti=Victims+of+homicide+by+relationship+of+perpetrator+to+victim+and+sex](http://w3.unece.org/pxweb/dialog/varval.asp?ma=ZZZ_GECr_VictimHomicide_r&path=../database/STAT/30-GE/07-CV/&lang=1&ti=Victims+of+homicide+by+relationship+of+perpetrator+to+victim+and+sex), luettu 20.10.2014.

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime (2013) *Global Study on Homicide*.

http://www.unodc.org/documents/gsh/pdfs/2014_GLOBAL_HOMICIDE_BOOK_web.pdf,
luettu 15.11.2014.

Waddington P.A.J (1986) Mugging as a Moral Panic: A Question of Proportion. The British Journal of Sociology 37/2, 245-259.

Wiederman, Michael W. & Allgeier, Elizabeth Rice (1993) Gender Differences in Sexual Jealousy: Adaptionist or Social Learning Explanation? Ethology and Sociobiology 14/2, 115-140.

Wikipedia, List of newspapers in Italy

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_newspapers_in_Italy, luettu 15.10.2014.

Wilson, Edward O. (1984) Biophilia. Harvard University Press, London.

Young, Iris Marion (1990) Justice and the Politics of Difference. Princeton University Press, New Jersey.

Kuviot:

UNECE, Statistical Database

http://w3.unece.org/pxweb/dialog/varval.asp?ma=ZZZ_GECr_VictimHomicide_r&path=../database/STAT/30-GE/07-CV/&lang=1&ti=Victims+of+homicide+by+relationship+of+perpetrator+to+victim+and+sex

Eurostat

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do;jsessionid=9ea7d07e30db23e26818f9034615a88b82c5fe374d18.e34MbxSahmMa40LbNiMbxaNa3uQe0>

Aineisto.

La Repubblica: <http://www.repubblica.it/topics/news/femminicidio-34615720/?p=1>

Il Corriere della Sera: <http://sitesearch.corriere.it/archivioStoricoEngine.action#>

Lainaukset

- (1) ”nel 2012, il femminicidio era un neologismo poco noto e pochissimo usato, la violenza domestica un problema ai margini”
- (2) ”l’idea che in questa storia può andarci di mezzo un bambino di un anno mi fa venire i brividi”
- (3) ”<<Abitano qui da qualche anno, Pina è una grande lavoratrice. Tutti speriamo che possa salvarsi>>”
- (4) ”.. una persona squisita, che non si risparmiava mai.”
“persone come lei non nascono più”
- (5) ”..donna di buon cuore, che in paese aiutava tutti, che raccoglieva i gattini per strada e li sfamava, ma che sapeva anche che quel lavoro da badante era indispensabile per tirare avanti dopo che il marito Armando aveva perso il lavoro..”.
- (6) “Due settimane fa Remo fa le valigie e va a vivere nella casa, ormai abbandonata, del padre. Subito dietro la curva, a neppure 50 metri da Barbara. Un trauma. Lì ha visto la madre morire dopo una lunga malattia durata vent'anni. La notte si sveglia di soprassalto perché si ricorda il padre, che aveva lasciato un profondo vuoto. Smette di prendere le medicine - oltre alla depressione risulta che sia stato ricoverato più volte - e nella sua mente compaiono i fantasmi.”
- (7) ”<<Non posso lasciarlo solo... >>. Sono le sue ultime parole. Pochi minuti dopo verrà ammazzata.”
- (8) ”..visto spesso Morad M. alterato da alcol e droga. Anche la vittima era tossicodipendente: sulla sua fedina penale compaiono piccoli precedenti per spaccio”
- (9) “Forse alla base della furia omicida del marocchino c'è proprio quel secondo bambino in arrivo: la coppia potrebbe aver avuto una discussione se tenerlo, ma si tratta

per il momento di ipotesi che non hanno ancora trovato riscontri in termini di testimonianze o da altro trovato in casa della coppia.”

(10) “Il dramma di un uomo vessato dal mondo, distrutto dai superiori e umiliato dal proprio amore, fino a quando decide di agire con un gesto di folle gelosia”

(11) “Sembrava un amore vero ma tre mesi dopo, lei era già stanca di quella vita mentre lui non sopportava la separazione.”

(12) ”La verità é che qualcosa esplode nella coppia e brucia l’amore, [...], lo profana fino all’estremo.”

(13) ”A causa di un <<amore>> malato, patologico, delirante.”

(14) “Non chiamiamoli ”omicidi passionali”: la passione non c’entra. [...] Sono azioni covate tra ossessione, orgoglio ed egoismo.”

(15) ”Da una parte una ventenne che, picchiata malamente, perdona il suo fidanzato aguzzino. Dall’altra un avvocato donnache non può passarci sopra. Una situazione paradossale nei giorni dell’allarme femminicidi, con casi gravissimi avvenuti anche nelle ultime ore con la morte delle vittime”

(16) ” Ennesima tragedia, ennesimo femminicidio”

(17) ”Se questo sia l’ennesimo caso di femminicidio”

(18) “«Centoquindici vittime in meno di un anno ? hanno fatto il conto ?, la gran parte uccise dal proprio partner». Una cifra impressionante che ha portato in Italia il femminicidio, un termine che definiva la strage di ragazze messicane, lontana e impunita.”

(19) “762 donne uccise dal 2009: una ogni tre giorni.”

(20) “«Quella che è cambiata però, grazie a Dio, è la percezione della gravità del fenomeno», insiste il criminologo, «insomma, l'omicidio di una donna massacrata <<in quanto donna>> ci sembra ogni giorno più insopportabile”

(21) "Tra i due ci sarebbe stato un litigio, forse scoppiato per gelosia."

(22) "Forse Sarat Moragoda, di 45 anni, sospettava un possibile tradimento della moglie e la gelosia lo logorava dentro ma è solo un'ipotesi "

(23) "Tra i possibili moventi, sembra probabile quello della gelosia."

(24) "...legata alla libertà delle donne, delle madri, alle loro contraddizioni, al mutamento troppo lento degli uomini, dei padri di fronte a questa nuova libertà"

(25) "...quella relazione non era fondata sulla meraviglia e sulla cura l'uno dell'altra; ma sulla costante, radicale pretesa di assimilazione e di possesso da parte dell'uomo sulla donna. Il potere maschile resta intrecciato all'ordine sociale e continua a lavorare «nell'oscurità dei corpi»: squilibra i rapporti e i ruoli, presidia la cultura e il linguaggio, cerca di riaffermarsi nelle scuole e nelle famiglie".

(26) "Mi ha rifiutato, ho perso la testa."

(27) "...9 coltellate, al culmine di una lite, perché rifiutava di accettare la separazione"

(28) "Ma ci sono ancora uomini, mariti, compagni, ex fidanzati che uccidono le donne. In nome di un amore che non è amore. E in nome di una visione distorta del rapporto con l'altro."

(29) "In Italia ogni tre giorni una donna viene uccisa dal compagno o dall'ex, rivelando che quella relazione era fondata sulla costante, radicale pretesa di assimilazione e di possesso da parte dell'uomo sulla donna"

(30) "Femminicidio: le donne facciano autocritica, quante volte provocano? Donne e ragazze che in abiti succinti provocano gli istinti, facciano un sano esame di coscienza: forse ce lo siamo andate a cercare?"

(31) "Il femminicidio è una questione sociale ma prima di tutto culturale."

(32) "Non servono tanti giri di parole: una comunità non può dirsi civile finché le donne muoiono ammazzate."

(33) ”..coglie elementi di aggressività nei confronti delle donne e non interviene.”

(34) ”Ora che il decreto legge contro la violenza di genere è stato approvato, si tratta di vedere come il governo metterà in pratica il piano di azione. Che nel decreto c'è. Molta enfasi e critica si è data al taglio punitivo, e la denuncia non ritrattabile resta ancora un elemento di discussione. Ma l'importanza del decreto è soprattutto culturale, simbolica.”

(35) ”[la legge] prevede lo sviluppo di un piano nazionale, con l'erogazione di 10 milioni di euro per centri anti-violenza e 10 milioni per lo sviluppo di azioni preventive.”

(36) ”..il privato é politico: o almeno, pubblico. In un momento storico in cui il dibattito sulle violenze in famiglia é un tema così caldo, stupisce una sentenza che derubrica una minaccia con coltello a semplice litigio, per quanto motivato da un tradimento.”

Aineisto

Otsikko ja päivämäärä

Corriere della Sera

2012

21.10.

L'ultimo tema di Carmela <<La sofferenza d'amore uccide le facoltà mentali>>

25.09.

Violenza sulle Donne il Silenzio é Rotto - Rompere il silenzio, cambiare un'epoca – La sfida della <<lobby>> femminile

26.09.

La violenza <<nascosta>> sulle donne

27.12.

Donne uccise, frasi choc – Il vescovo ferma don Piero

28.12.

Il Vaticano condanna il prete di Lerici

2013

25.11.

Il soldato Woyzeck che uccise sua moglie

24.11.

Contro la violenza sulle donne

23.11.

<<Ora raccontiamo la violenza sulle donne>>

07.11.

Quell'amore non é amore

27.09.

Per gli stalker bracciale elettronico e intercettazioni

07.09.

Il patto per uccidersi delle artiste in lotta contro il femminicidio

21.08.

Urla, liti e abbronzature Camera, due ore di scontro nella seduta <<balneare>>

14.09.

Il silenzio sbagliato degli uomini che hanno paura dei propri demoni

10.08

Non lasciare sole le donne. I passi da compiere dopo la legge

09.08.

Svolta sul femminicidio, arresto in flagranza per I violenti in famiglia

16.07.

<<In tv donne mute o svestite – Giusto dire no a Miss Italia>>

27.06.

Una ossessione trasversale

16.06.

Il femminicidio é una vergogna sociale ma c'è anche la violenza agli uomini

13.06.

Camera, il triste addio al bersagliere ucciso – Lo ricorda l'aula deserta

26.05.

La graduatoria dell'orrore – le giovanissime più al rischio

09.05.

<<Un braccialetto elettronico per tenere lontani gli stalker>>

10.03.

Ora la casa di Silvia protégé le donne

19.01.

Uomini che uccidono le donne – Una bacheca mette online i volti

10.01.

La forza di resistere alla paura – La forza di non cedere alla paura

2014

04.11.

Siamo tutti detective in Italia – ora vince la tv dei casi irrisolti

18.09.

Quei ragazzi così fragile davanti al dolore - <<Ma I genitori sono spesso uguali a loro>>

01.08.

Violenze sulle donne, il piano che non c'è

25.04.

Se l'aduletrio legittima le botte

18.03.

Quei 1.500 bimbi orfani due volta – La madre uccisa e il padre in cella

09.03.

Napolitano celebra l'8 marzo: <<Impegno contro il sessismo>>

03.03.

Lidia uccisa in stazione, c'è un video

La Repubblica

2012

26.04.

Enna, trovata morta 20enne scomparsa – Il fidanzato confessa, arrestato

08.07.

Trapani, forse la donna è stata bruciata viva

14.09.

Era incinta, il convivente la ammazza davanti al bambino e tenta il suicidio

20.10.

L'ultimo messaggio del "Tigrotto" – "La cosa peggiore è perdere chi ami"

21.10.

La verità di Samuele: "Volevo ucciderla" – La madre lo difende: "Non è un mostro"

14.11.

Omicidio e occultamento di cadaver – Castel Volturno, fermato il padre e marito

22.11.

Ha un nome la donna uccisa a Milano – Fermato il proprietario dell'abitazione

2013

18.01.

"Avvelenò madre e figlia di due anni" – Ex primario condannato all'ergastolo

12.02.

“Il corpo di quella donna avvolto dal fuoco..”

16.02.

Donna uccisa in casa a Maddaloni – Indagato il figlio a piede libero

18.02.

Rapina e uccide la Madre – “L’ho fatto per la droga”

22.04.

Catania, morto cingalese ustionato – Sarebbe stato lui a uccidere la moglie

02.05.

Trapani, uccise la moglie incinta – La figlia di 17 anni lo accusa in aula

03.05.

Uccisa a Castagneto, fermato un giovane – Nello zaino aveva il cellulare della vittima

18.05.

Boscotrecase, anziana uccisa: arrestato il figlio

28.05.

“È l’anteprima di un omicidio”. Miss picchiata, l’avvocato rinuncia

29.05.

“Le opposte realtà di Rosaria divisa tra amore e violenza”

14.06.

Foligno, trovata morta badante. Poco dopo si uccide l’ex

19.06.

“Abbiamo sognato una città bene comune, cominciamo dalla violenza contro le donne”

20.06.

Carmela, 13 anni: suicida dopo lo stupor. “In tribunale per la dignità di tutte le donne”

03.07.

Femminicidio, 65 vittime da gennaio: una ogni due giorni e mezzo

17.07.

Ventenne uccisa a martellate – Fermato il giovane fidanzato

29.07.

Taurisano, uccide la moglie e si spara. Non accettava la separazione: già denunciato

08.08.

Femminicidio, approvato il decreto legge. Pene più severe, via da casa i mariti violenti

13.08.

Avola, uccide la moglie e poi si suicida

17.08.

Allarme sui fondi per le donne. A rischio i centri antiviolenze

12.09.

Prima le incendia casa, poi la picchia – 23enne ai domiciliari al Navile

24.09.

Femminicidio, Grasso: “Emergenza sociale”. Boldrini: “Anche parole media hanno peso”

26.09.

Femminicidio, donne salvate – “Così la legge ha fermato il mio stalker”

07.10.

Nel dl sul femminicidio – L’emendamento che annulla la riforma

11.10.

Uccise la moglie, vicesindaco di Borghetto e poi si toglie la vita. Si stavano separando

26.10.

Donna uccisa a coltellate – Arrestato il compagno

11.11.

Omicidio Zacconi, sarà lo Stato a risarcire la famiglia

21.11.

Violenza di genere – “Reati in aumento”

25.11.

Lettera agli uomini che odiano le donne

25.11.

Femminicidio, Letta: “Impegno globale”. Napolitano nomina cavaliere donna sfregiata

15.12.

Massaggiatrice uccisa, sospetti sugli ex

27.12.

Care donne, abolita la parola “femminicidio”

2014

12.02.

Milano, uccisa a coltellate dopo una lite: la polizia arresta il convivente di 44 anni

05.03.

Madre e figlio uccisi a Milano, un 36enne ha confessato: “mi ha rifiutato, ho perso la testa”

08.03.

Umbria, badante di 28 anni uccisa dal fidanzato in una stanza d'albergo

09.03.

Tre femminicidi in 48 ore

08.04.

Il marito di Giuseppina di Fraia dovrà pagare il Comune – Il colpevole finanzierà progetti antiviolenza

16.06.

Motta Visconti, il marito: “Ho ucciso moglie e figli, poi sono andato a vedere gli Azzurri”

02.07.

Uccise la moglie a calci, potrebbe percepire la pensione della vittima

07.07.

Un anno fa l’assassinio di Tiziana, una giovane donna e mamma di 36 anni

15.08.

Sarzana, l’ex marito omicida si è costituito dopo 24 ore di latitanza

19.08.

Femminicidio di Monasterace, ritrovata l’auto del marito in fuga

15.09.

Tre colpi d’ascia in testa all’amica, la domenica di orrore a Davagna

20.10.

Milano, strangola la fidanzata poi racconta tutto all’amico al telefono: arrestato 42enne